

แผนปฏิบัติงานเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดตาก
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
ภายใต้กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มิถุนายน ๒๕๖๓

คำนำ

ด้วยนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้ให้ความเห็นชอบประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ ที่เสนอโดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งมีประเด็นที่มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน ๓ ประเด็น ได้แก่ (๑) การใช้ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกการขับเคลื่อนเกษตรกรรม (๒) การพัฒนาระบบการรับรองเกษตรกรรมยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม (PGS) และ (๓) การผลักดันองค์กรขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน

เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนที่รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นแผนพัฒนาภาคเกษตรที่สำคัญ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ เป็นต้นมา ให้สามารถพัฒนาต่อไปอย่างเป็นระบบ มีการประสานการดำเนินงานและการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน เพื่อประโยชน์ในการขยายผลการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศของประเทศ รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้บริโภคให้ดีขึ้น จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และสามารถพึ่งตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แผนปฏิบัติงานเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดตาก ได้ดำเนินการตามกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ในมิติด้านการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งได้พิจารณาจากแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การจัดทำแผนปฏิบัติงานเกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดตากครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูล และได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก จึงขอขอบคุณทุกหน่วยงานมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่าแผนเกษตรกรรมยั่งยืนฉบับนี้ จะเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน แก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

คณะผู้จัดทำ

มิถุนายน ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดตาก	๖
ส่วนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๑๖
ส่วนที่ ๔ โครงการภายใต้แผนปฏิบัติงานเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดตาก	๒๓
คณะผู้จัดทำ	๓๐
ภาคผนวก ก	
๑. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๔/ว๖๔๖๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่อง สรุปประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน	
๒. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๔/๕๖๕๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานและประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน	
๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๔	
ภาคผนวก ข	
๑. คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๖๑/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙	
๒. คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๘๗๑/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน เพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙	

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ภาคการเกษตรถือว่าเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศ แต่ปัจจุบันพบว่าในภาคการเกษตรยังคงประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีสาเหตุจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บำรุงรักษา โดยพบว่าภาคการเกษตรที่ทำการผลิตในลักษณะเชิงพาณิชย์ ส่วนใหญ่เป็นการผลิตเชิงเดี่ยวที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเข้มข้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของดิน น้ำ สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศ ปัญหาดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตในภาคเกษตรลดลง เช่น ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เกษตรกรจึงเพิ่มปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีมากขึ้น สิ่งแวดล้อมเสียสมดุลจึงเกิดการระบาดของโรค-แมลง เกษตรกรจึงเพิ่มการใช้สารเคมีกำจัดโรค-แมลงในปริมาณสูงขึ้น การใช้สารเคมีเหล่านี้นอกจากส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของผู้ใช้แล้ว ยังทำให้ต้นทุนของเกษตรกรสูงขึ้นด้วย ผลที่ตามมาคือเกษตรกรประสบกับภาวะขาดทุน มีรายได้ไม่คุ้มกับรายจ่ายเกิดหนี้สิน และคุณภาพชีวิตลดต่ำลง ปัญหาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ภาคการเกษตรของไทยอ่อนแอขาดความมั่นคง และพึ่งพาตนเองได้น้อย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะส่งเสริมการทำการเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ จนถึงปัจจุบัน เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมุ่งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรอย่างยั่งยืน ซึ่งในภาพรวมของการพัฒนาภาคการเกษตรสู่ความยั่งยืน ในปัจจุบันยังประสบปัญหาหลายประการ ปัญหาส่วนหนึ่งคือกลไกการขับเคลื่อนและการบูรณาการเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนยังไม่ชัดเจน

ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน อธิบดีหรือผู้แทนจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมเป็นกรรมการฯ ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเลขานุการฯ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นไปอย่างการบูรณาการไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีมติเห็นชอบให้จัดทำแนวทางการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืนภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และนำประเด็นที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายมาพิจารณาเร่งรัดทำแผนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกัน ภายใต้แนวทางดังกล่าว ดังนั้น จึงได้จัดทำกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนแผนงาน/โครงการ ตามภารกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่สอดคล้องกับแนวทางพัฒนา เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้กลไกการขับเคลื่อนทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มุ่งเน้นการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม เอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ศักยภาพ โอกาสและความต้องการของเกษตรกร ผลักดันให้ประเทศไทยสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ต่อไป

๒. กรอบแนวคิด

๑. ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาประเทศ และแผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์

๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนในเป้าหมายที่ ๒ เป้าประสงค์ที่ ๒.๔ สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนและดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติทางการเกษตรที่มีภูมิคุ้มกันที่จะเพิ่มผลิตภาพและการผลิต ซึ่งจะช่วยรักษาระบบนิเวศ เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะอากาศรุนแรง ภัยแล้ง อุทกภัย และภัยพิบัติอื่นๆ และจะช่วยพัฒนาที่ดินและคุณภาพดินอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว ได้กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของชาติที่ทุกคนต้องมุ่งดำเนินการอย่างประสานสอดคล้องเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ **“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** **“ความมั่นคง”** หมายถึง มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ **“ความมั่งคั่ง”** หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกฐานะเป็นประเทศในกลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน **“ความยั่งยืน”** หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี มีการผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน ทั้งนี้ มีเป้าหมายให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิต bio-bases ที่สำคัญ เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัย มีผลิตภาพการผลิตสูง

๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมยั่งยืน ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ได้กำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พื้นที่การเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๔ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- (๑) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน
- (๒) สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม
- (๓) ยกกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- (๔) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร
- (๕) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (๖) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กำหนดแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้เพื่อสร้างสมดุลธรรมชาติ โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการปลูกพืชแซมในส่วนป่า การทำวนเกษตร เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรระหว่างที่ไม้ยังไม่เติบโต

(๒) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและการจัดสรรน้ำต่อหน่วยในภาคการผลิตให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงขึ้น ทั้งในและนอกเขตชลประทาน โดยปรับเปลี่ยนชนิด วิธีการ หรือรูปแบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำเก็บกักและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งความต้องการของตลาด ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างจริงจัง

(๓) สนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่เกษตรกรรมที่ยั่งยืน โดยสนับสนุนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตจากพืชเชิงเดี่ยวไปสู่เกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรธรรมชาติ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร และเกษตรทฤษฎีใหม่

(๔) สร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปสู่การบริโภคที่ยั่งยืน โดยขยายประเภทของสินค้าให้มากขึ้นและให้ครอบคลุมสินค้าทางการเกษตร โดยเฉพาะสินค้าเกษตรอินทรีย์

๑.๔ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) กำหนดวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน กำหนดตัวชี้วัดการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเป็น ๑๐ ล้านไร่ ในปี ๒๕๗๙

๑.๕ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมยั่งยืน คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร กำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมยั่งยืน ว่าพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๔ โดยมีแนวทางการพัฒนาในแนวทางที่ ๓) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ โดยดำเนินกิจกรรมการผลิตทางการเกษตรในรูปแบบที่เหมาะสม อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ วนเกษตร เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรอินทรีย์ ให้เกื้อกูลกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สภาพเศรษฐกิจ และสังคมในชุมชน ด้วยการ (๑) เร่งขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้บรรลุเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี โดยส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ พัฒนาการผลิต การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สร้างและส่งเสริมช่องทางตลาดสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ ผลักดันมาตรฐานและระบบการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS) เพื่อเพิ่มพื้นที่และการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระดับชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์ตลอดจนบริหารจัดการและขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์แบบบูรณาการทั้งระบบ (๒) ส่งเสริมการขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร และเกษตรธรรมชาติ เป็นต้น โดยสนับสนุนบทบาทเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านในการขับเคลื่อน การปรับกลไก และโครงสร้างพื้นฐานด้านการทำการเกษตรที่จำเป็นในการทำเกษตรกรรมยั่งยืน เช่น การพัฒนาระบบข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน การสร้างองค์ความรู้การสนับสนุนเงินทุนในลักษณะสินเชื่อสีเขียวที่มุ่งใจการผลิต การส่งเสริมการตลาด เป็นต้น (๓) ปลูกฝังความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมยั่งยืน

ให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ โดยพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สอดแทรก เนื้อหาวิชาความรู้ที่จำเป็น อาทิ การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ที่เน้นความมั่นคง ทางอาหารและรายได้ของเกษตรกร ความปลอดภัยด้านอาหาร การพัฒนาไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๔) พัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภค โดยจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยแยกจากตลาดสดทั่วไป เพื่อสร้างความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐานกับสินค้าเกษตรทั่วไป รวมทั้ง สนับสนุนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรมีช่องทางการตลาดทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
มีแนวทางการพัฒนา ในแนวทางที่ ๒ การส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการ (๑) ส่งเสริม การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ จัดระบบการจัดการของเสียจาก ฟาร์มเกษตร ระบบการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหาร สร้างความตระหนักให้เกษตรกรและ ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมการผลิตด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม สนับสนุนการผลิตและ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สร้างความตระหนักทางวิชาการในการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการให้เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร (๒) ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำ เกษตรแบบยั่งยืนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เช่น การเกษตรคาร์บอนต่ำ การเกษตรสีเขียว และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) เป็นต้น (๓) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลดปริมาณการใช้สารเคมีการเกษตร การส่งเสริม การเกษตรปลอดสารพิษให้แก่เกษตรกร การควบคุมกำกับดูแลการตลาดสารเคมีทางการเกษตร โดยเฉพาะ อย่างยิ่งสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช พร้อมทั้งเร่งรัดการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเพื่อทดแทน สารเคมีการเกษตร และให้มีการขยายผลในเชิงพาณิชย์อย่างกว้างขวางให้แก่เกษตรกร (๔) ส่งเสริมการนำวัสดุ เหลือใช้ทางการเกษตร เช่น แกลบ เปลือกและเมล็ด กลับมาแปรรูปเป็นพลังงานทดแทน/พลังงานชีวภาพ เพื่อใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชน หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องประดับ เป็นต้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ลดปริมาณขยะมูลฝอยและรักษาสิ่งแวดล้อม

๑.๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ได้กำหนดเป้าหมาย และประเด็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงานเกษตรอินทรีย์ ดังนี้

เป้าหมาย

- ๑) พื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๖๐๐,๐๐๐ ไร่ ภายในปี ๒๕๖๔
- ๒) เพิ่มจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ ราย ภายในปี ๒๕๖๔
- ๓) เพิ่มสัดส่วนตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่อตลาดส่งออก โดยให้มีสัดส่วนตลาด ในประเทศ ร้อยละ ๔๐ ต่อตลาดส่งออก ร้อยละ ๖๐
- ๔) ยกกระดับกลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการวิจัย การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ และนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์

หลักการ ส่งเสริมการวิจัยทางด้านเกษตรอินทรีย์ สร้างนักวิจัยด้านเกษตรอินทรีย์ รุ่นใหม่ และเผยแพร่งานวิจัยให้เกษตรกรสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ได้อย่างแท้จริง พร้อมทั้งบริหารจัดการ องค์ความรู้และฐานข้อมูลทางด้านเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้และเป็นข้อมูลที่ทันสมัย

กลยุทธ์ ๑.๑ ส่งเสริมการวิจัยการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

๑.๒ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร สถาบัน เกษตรกร
บุคลากรที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป

๑.๓ สร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์

หลักการ พัฒนาการผลิต การแปรรูป บรรจุหีบห่อ และระบบโลจิสติกส์ โดยแบ่งเป็น ๒
แนวทาง คือ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้าน และการพัฒนาเกษตรอินทรีย์เข้าสู่มาตรฐานในระดับสากล

กลยุทธ์ ๒.๑ พัฒนาศักยภาพการผลิตเกษตรอินทรีย์

๒.๒ บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาการตลาดสินค้าและบริการ และการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

หลักการ สร้างความเข้มแข็งทางการตลาด สร้างตราสินค้าและอัตลักษณ์ความเชื่อมั่น ให้แก่
สินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์ พร้อมทั้งเพิ่มช่องทางการตลาดและธุรกิจ และสร้างความตระหนักให้กับ
ผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าและบริการ เกษตรอินทรีย์

กลยุทธ์ ๓.๑ ผลักดันมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์

๓.๒ ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์และบริการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์

๓.๓ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์สู่ผู้บริโภค

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

หลักการ นำแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยบูรณาการกับทุกภาคส่วน
ระดับชาติระดับจังหวัด และระดับพื้นที่

กลยุทธ์ ๔.๑ ใช้รูปแบบยโสธรโมเดล โดยภาคเอกชนเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนา
เกษตรอินทรีย์

๔.๒ สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาเกษตรอินทรีย์

๔.๓ สร้างกลไกและเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์

๑.๗ ประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนที่นายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญ

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญขอประเด็นการขับเคลื่อน
เกษตรกรรมยั่งยืนที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ โดยมี
ประเด็นมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการจำนวน ๓ ประเด็น คือ
๑) การใช้ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน โดยเพิ่มบทบาทการดำเนินงาน
ผ่านศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานผ่านศูนย์เครือข่ายปราชญ์
ชาวบ้าน ๒) การพัฒนาระบบการรับรองเกษตรกรรมยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม (PGS) ให้พิจารณาแนวทางสนับสนุน
ระบบ PGS ให้เป็นทางเลือกของระบบการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ ที่ได้รับการยอมรับภายใต้มาตรฐาน
เกษตรอินทรีย์ของไทยรวมทั้งประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจและสร้างการยอมรับให้กับผู้บริโภคมากขึ้น และ
๓) การผลักดันองค์กรขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน โดยพิจารณาดำเนินการผลักดันองค์กรขับเคลื่อน
งานเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นการเฉพาะ ให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมยั่งยืนที่มีลักษณะเป็นองค์กร
ประสานเชื่อมโยงให้เกิดการบูรณาการทุกภาคส่วนให้เกิดความสมดุล

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรกรรมยั่งยืนของจังหวัดตาก

๑. นิยามความหมาย

๑.๑ “ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน” ใช้ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ประมวลข้อมูลจากมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยให้ความหมาย “ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน” หมายถึง ระบบเกษตรที่ครอบคลุมถึงวิถีชีวิตเกษตรกร กระบวนการผลิต และการจัดการทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ ซึ่งนำไปสู่การพึ่งตนเองและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้บริโภค มี ๕ รูปแบบที่สำคัญ

๑) เกษตรธรรมชาติ เป็นระบบเกษตรกรรมที่คำนึงถึงระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ และพยายามเข้าใจกระบวนการทำงานของธรรมชาติอย่างแท้จริง โดยมองว่า ธรรมชาติได้จัดทุกสิ่งทุกอย่างไว้อย่างสมดุลดีแล้ว เราจึงควรให้ความสำคัญกับธรรมชาติและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างเต็มที่ โดยรบกวนธรรมชาติให้น้อยที่สุด พร้อมไปกับหาทางอนุรักษ์ธรรมชาตินั้นไว้ให้คงอยู่ตลอดไป แนวคิดการทำเกษตรธรรมชาติที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย รวมถึงแนวคิดของมาซาโนบุ ฟูกุโอกะ ที่เป็นผู้เขียนหนังสือปฏิวัติด้วยฟางเส้นเดียว หรือแนวคิดเกษตรธรรมชาติของโมกิจิ โอคาดะ ผู้ให้กำเนิดกลุ่มเกษตรธรรมชาติ เอ็มโอเอ (MOA) และแนวคิดเกษตรธรรมชาติคิวเซ ที่แยกออกมาจากกลุ่มเอ็มโอเอ ตลอดจนแนวคิดเกษตรธรรมชาติเกาหลิของ ฮาน คิว โซ เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่แนวคิดของเกษตรธรรมชาติจะมีหลักการสำคัญที่คล้ายคลึงกัน คือ การเลียนแบบธรรมชาติของป่าที่สมบูรณ์ และใช้พลังจากสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติตามที่เป็น โดยจะรบกวนหรือแทรกแซงการทำงานของธรรมชาติให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น มีการให้ความสำคัญกับดินเป็นอันดับแรก และเน้นการปรับปรุงดินให้มีพลังสำหรับการเพาะปลูก เหมือนดินในป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นวิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม ไม่เป็นอันตรายต่อเกษตรกรและผู้บริโภค สามารถให้ผลผลิตที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ หรือเป็นระบบเกษตรกรรมที่มีความยั่งยืนมั่นคงในระยะยาว ในการทำเกษตรกรรมธรรมชาติ จะมีการจัดระบบการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่สอดคล้องและประสานกับธรรมชาติอย่างเกื้อกูลซึ่งกันและกัน งดเว้นกิจกรรมที่ไม่จำเป็นหลักๆ ได้แก่ ไม่มีการพรวนดิน ไม่กำจัดวัชพืช ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นปฏิบัติการทางการเกษตรที่คำนึงถึง ดิน พืช และแมลงไปด้วยพร้อมกัน คือ มีการปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือใช้เศษซากพืชคลุมดิน ปลูกพืชหลากหลายชนิด และอาศัยการควบคุมโรคแมลงศัตรูพืชด้วยกลไกการควบคุมกันเองของสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ ทำให้มีการอนุรักษ์แมลงที่มีประโยชน์ไปด้วยพร้อมกัน จึงเป็นการปลูกพืชในสภาพแวดล้อมที่มีความสมดุลทางนิเวศวิทยา ปรัชญา และมุมมองของเกษตรธรรมชาติได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับวิธีการทำการเกษตรในปัจจุบันว่าได้ไปไกลเกินขอบเขตธรรมชาติมากน้อยเพียงใด ระบบการทำเกษตรกรรมของมนุษย์ที่มุ่งเน้นการผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองต่อระบบตลาด ได้เข้าไปแทรกแซงธรรมชาติมากจนเกินควร เช่น การใช้จุลินทรีย์ต่างถิ่นมาปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิต การนำแมลงต่างถิ่นมาควบคุมแมลงศัตรูพืช และการใส่ปุ๋ยหมักอย่างเกินความจำเป็น ซึ่งวิธีการเหล่านี้ได้ไปทำลายสมดุลของระบบธรรมชาติ ทั้งที่มีวิธีการทำการเกษตรที่เป็นมิตรและใกล้ชิด

กับธรรมชาติมากกว่า แต่ไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าในยุคสมัยที่เกษตรกรรมเป็นเพียงเครื่องมือของระบบตลาดที่ไม่คำนึงถึงผลพวงที่ตามมา ไม่ใช่วิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ

๒) เกษตรอินทรีย์ เป็นระบบการเกษตรที่ผลิตอาหารด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยเน้นหลักการปรับปรุงบำรุงดิน เคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์ และระบบนิเวศ ลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และไม่ใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร ทั้งปุ๋ยเคมี ยากำจัดวัชพืช และศัตรูพืช รวมทั้งฮอร์โมนสังเคราะห์ที่กระตุ้นการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ ตลอดจนสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม ในขณะที่เดียวกันก็พยายามประยุกต์ใช้ธรรมชาติเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตและพัฒนาความต้านทานศัตรูพืช เกษตรอินทรีย์ให้ความสำคัญสูงสุดในการปรับปรุงดิน โดยเชื่อว่าดินที่สมบูรณ์ย่อมทำให้พืชและสัตว์ที่เจริญเติบโตจากผืนดินนั้น มีความอุดมสมบูรณ์ตามไปด้วย ผู้บริโภคผลิตเกษตรอินทรีย์ก็จะได้รับอาหารที่มีคุณภาพดีและปลอดภัย วิธีการปรับปรุงบำรุงดินจะมีทั้งการใช้ปุ๋ยพืชสด ปลูกพืชหมุนเวียน ใช้ประโยชน์จากเศษซากพืชและมูลสัตว์ทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ ตลอดจนใช้ธาตุอาหารเสริมจากหินแร่ต่างๆ มีการควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีชีวภาพหรือใช้สารสกัดจากพืชที่ไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ หรือไม่มีผลกระทบต่อตัวทำตัวเบียนที่เป็นประโยชน์ ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ไม่มีการตัดแต่งพันธุกรรม และมีการป้องกันการปนเปื้อนจากสารเคมี เมื่อปี ๒๕๕๑ เจ้าหน้าที่ขององค์การอาหารโลกแห่งองค์การสหประชาชาติ (FAO) ได้กล่าวไว้ว่า เกษตรอินทรีย์แบบยั่งยืนเป็นระบบการบริหารจัดการการผลิตแบบองค์รวม ที่หลีกเลี่ยงการใช้ปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช สิ่งมีชีวิตที่มีการตัดแต่งพันธุกรรม (จีเอ็มโอ) ลดการสร้างมลพิษในอากาศ ดิน และแหล่งน้ำ ตลอดจนเพิ่มความแข็งแรงของสุขภาพให้กับพืช สัตว์ และมนุษย์ ประโยชน์ของการทำเกษตรกรรมวิธีนี้อย่างเต็มรูป คือ การลดการพึ่งพาพลังงานที่ใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิล ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยและมีต้นทุนต่ำ การทำเกษตรอินทรีย์เต็มรูปแบบจึงถือเป็นก้าวแรกของการทำเกษตรกรรมเพื่อความยั่งยืนในปัจจุบัน ระบบเกษตรอินทรีย์ได้แพร่หลายเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก และกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบผลิตทางการเกษตรที่มีการพัฒนาระบบตลาด และมาตรฐานการผลิตที่มีการรับรองเป็นการเฉพาะและหลากหลายลักษณะ สำหรับประเทศไทย การบุกเบิกพัฒนาและเผยแพร่ระบบเกษตรกรรมอินทรีย์และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เริ่มจากการผลักดันขององค์กรพัฒนาเอกชนเป็นส่วนใหญ่ โดยร่วมมือกับกลุ่มเกษตรกรในหลายจังหวัด จนสามารถพัฒนาการตลาดอินทรีย์ให้ขยายไปทั้งในและต่างประเทศ

๓) วนเกษตร เป็นระบบเกษตรกรรมที่นำเอาหลักการความยั่งยืนถาวรภาพของระบบป่าธรรมชาติมาเป็นแนวทางในการทำการเกษตร และมีการจัดองค์ประกอบการผลิตทางการเกษตรให้รวมความหลากหลายชนิดของพืชและสัตว์อย่างเหมาะสมและสมดุล คำว่า วนเกษตร มาจากคำว่า วน ที่หมายถึง ป่าที่มีความหลากหลายของทรัพยากรที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และคำว่า เกษตร ที่หมายถึง การใช้ที่ดินในการผลิตพืชหรือสัตว์ เช่นการเพาะปลูกพืช การทำป่าไม้ ประมง ปศุสัตว์ต่างๆ ดังนั้น วนเกษตร จึงหมายถึงการใช้ที่ดินในการผลิตพืช และสัตว์ให้มากขึ้น หรือมีความซับซ้อนและหลากหลายทางชีวภาพใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า เป็นการทำการเกษตรร่วมกับการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยมีรากฐานหรือปัจจัยการผลิตที่มาจากท้องถิ่นเอง ทั้งนี้การทำวนเกษตรจะมีลักษณะแตกต่างหรือผันแปรไปตามสภาพพื้นที่ รวมถึงทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี และความรู้ ความสามารถในการจัดการของแต่ละท้องถิ่นเอง ระบบวนเกษตรที่ดีควรสามารถเพิ่มการซึมซับน้ำ รักษาหน้าดินลดการสูญเสียดิน โดยให้ความสำคัญอย่างสูงกับการปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล และไม่ใช้สอยต่างๆ ให้เป็นองค์ประกอบหลักของพื้นที่ปลูก และผสมผสานกับการปลูกพืชที่ไม่ต้องการแสงแดดมากในชั้นถัดลงมา ซึ่งจะได้อาศัยร่มเงาและความชื้นจากการที่มีพืชชั้นบน

ขึ้นปกคลุม ลักษณะพันธุ์พืชที่ใช้ควรเป็นทรงพุ่มเพื่อลดความรุนแรงของเมื่อดินที่ตกกระทบผิวดิน สามารถรักษาสภาพสมดุลของสภาวะแวดล้อมให้เหมาะสมกับพืชที่ปลูกร่วม เช่น บังร่มเงา พายุ ฝน รวมทั้งควบคุมสภาพความชุ่มชื้นและอุณหภูมิ เป็นต้น พันธุ์ไม้ที่ปลูกควรมีรากลึกลงที่สามารถหมุนเวียนธาตุอาหารในระดับที่ลึกขึ้นมาสู่บริเวณผิวดิน เป็นประโยชน์ต่อพืชรากตื้นที่ปลูกร่วม ซึ่งเกษตรกรได้ประโยชน์หลายด้าน เช่น ผลผลิตในรูปอาหาร ยารักษาโรค ไม้พื้น ไม้สร้างบ้านและรายได้ วนเกษตรที่พอประยุกต์ใช้ในประเทศไทย มีอยู่ ๓ ระบบใหญ่ คือ ระบบป่าไม้-ไร่ นา ระบบป่าไม้-เลี้ยงสัตว์ และระบบเลี้ยงสัตว์-ไร่ นา-ป่าไม้ ซึ่งวิธีการนำแต่ละระบบไปประยุกต์ใช้ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่เป็นเกณฑ์

๔) เกษตรผสมผสาน เป็นระบบการเกษตรที่มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยที่กิจกรรมการผลิตแต่ละชนิดเอื้อประโยชน์กันและกัน และเกื้อกูลกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม การอยู่ร่วมกันอาจจะอยู่ในรูปความสัมพันธ์ระหว่าง พืชกับพืช พืชกับสัตว์ หรือสัตว์กับสัตว์ก็ได้ ระบบเกษตรผสมผสานจะประสบผลสำเร็จได้ จะต้องมีการวางรูปแบบและดำเนินการโดยให้ความสำคัญต่อกิจกรรมแต่ละชนิดอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม มีการใช้แรงงาน เงินทุน ที่ดิน ปัจจัย การผลิตและทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรู้จักนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตชนิดหนึ่งมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์กับการผลิตอีกชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดภายในไร่นาแบบครบวงจร เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างเหมาะสมและให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติมีการประสานเกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ เศษซากและผลพลอยได้จากทั้งพืชและสัตว์สามารถเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมของอีกฝ่ายหนึ่งได้ เช่น การเลี้ยงปลาในนาข้าวที่ได้ผลผลิตทั้งข้าวและปลา โดยไม่ต้องใช้สารเคมี การเลี้ยงไก่หรือสุกรบนบ่อปลาทำให้ได้อาหารปลาจากเล้าไก่หรือสุกร หรือการเลี้ยงผึ้งในสวนผลไม้ที่ได้ทั้งน้ำผึ้งและมีผึ้งช่วยผสมเกสรดอกไม้ เป็นต้น นอกจากนี้การผสมผสานการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อย่างหลากหลายแล้ว ยังมีการจัดการผลผลิตการเกษตรที่ค้ำจนถึงการตลาดด้วย

๕) เกษตรทฤษฎีใหม่ คือ ระบบการเกษตรที่มีกิจกรรมการผลิตหลายชนิด ทำง่ายไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยรวมของธรรมชาติ มีการหมุนเวียนการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน ปัจจัยการผลิต หรือเศษเหลือใช้จากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง เพื่อให้เกษตรกรมีอาหารที่ผลิตเองไว้บริโภคอย่างพอเพียงตามอัตภาพ พอมีพอกิน ไม่อดอยาก เหมาะสำหรับพื้นที่ขนาดเล็กประมาณ ๑๐ - ๒๐ ไร่ เน้นให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรเพื่อเลี้ยงตนเองได้แบบค่อยเป็นค่อยไปตามกำลัง ทำกิจกรรมการเกษตรหลายอย่างเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มที่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และสร้างสมดุลให้กับระบบนิเวศ สามารถปรับใช้กับพื้นที่ขนาดใหญ่ได้ โดยจะเน้นการจัดการแหล่งน้ำและจัดสรรแบ่งส่วนพื้นที่ทำการเกษตรอย่างเหมาะสม มีการแบ่งพื้นที่ระหว่าง แหล่งน้ำ/นาข้าว/พืชผสมผสาน/โครงสร้างพื้นฐานและที่พักอาศัย ในสัดส่วน ๓๐/๓๐/๓๐/๑๐ เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นวิธีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และเป็นฐานรากของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร การปลูกป่า ๓ อย่างเพื่อประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ป่าไม้ใช้สอยที่เป็นไม้โตเร็วสำหรับใช้ในครัวเรือนเพื่อสร้างสิ่งต่างๆ และเป็นพลังงานหรือไม้พื้น ป่าไม้กินได้พวกไม้ผลและพืชผักต่างๆ ที่เป็นอาหารและสมุนไพรรักษาโรค ป่าไม้เศรษฐกิจหรือไม้ใหญ่ที่ปลูกไว้เพื่อขายเมื่อโต ซึ่งให้ประโยชน์ พออยู่ พอกิน พอใช้ และพอร่มเย็น หรือเป็นประโยชน์ต่อระบบนิเวศและช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกพืชที่หลากหลายอย่างเป็นระบบจะช่วยสร้าง

สมดุลของระบบนิเวศในบริเวณพื้นที่เพาะปลูก ช่วยปกป้องผิวดินให้ชุ่มชื้น ดูดซับน้ำฝน และค่อยๆ ปลดปล่อยความชื้นให้กับพืชและบริเวณโดยรอบ สร้างความสมบูรณ์และก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพภายในบริเวณพื้นที่ป่าปลูก และหากทำทั้งหมดนี้ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาความเป็นอยู่ที่ยากจนของเกษตรกรที่จะส่งผลเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม หากสามารถสร้างระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเองได้แม้เพียงหนึ่งในสี่ของระบบเศรษฐกิจทั้งหมด ก็จะสามารถทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคงมากกว่าระบบเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาภาคอุตสาหกรรมและการส่งออกอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ต้องเข้าใจว่า แนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นส่วนหนึ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ให้ความสำคัญกับการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการอาหารในครัวเรือน และทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยการผลิตจากภายนอก ดังนั้น การส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ดำเนินไปพร้อมกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี การเกษตร หรือนำทฤษฎีใหม่ไปใช้แค่เพียงรูปแบบ โดยไม่เข้าใจเนื้อหาและปรัชญาที่อยู่เบื้องหลังเกษตรทฤษฎีใหม่นี้ จะนำไปสู่แนวทางการดำเนินงานที่ไม่จัดเป็นเกษตรกรรมยั่งยืนตามความหมายและหลักการที่วางไว้

๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน (Sustainable Agriculture) : โดย สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (เมษายน ๒๕๕๔)

๑) การริเริ่มการเกษตรแบบยั่งยืน มาจากแนวคิดที่ต้องการจะปรับเปลี่ยนการเกษตรกระแสหลักให้หันมาคำนึงถึงสมดุลของระบบนิเวศในไร่นา ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งยังสามารถก่อให้เกิดผลกำไรจากการผลิต มีการเกื้อหนุนให้เกิดความยุติธรรมทางสังคม เพิ่มคุณธรรมและคุณค่าของมนุษย์ เป็นการนำไปสู่การพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน

๒) องค์ประกอบแห่งความเป็นไปได้ของสถานะทางการเกษตรแบบยั่งยืน (พรทิพย์, ๒๕๓๕; จรัส, ๒๕๓๕; ธันวา, ๒๕๓๕) ประกอบด้วย ๖ ประการ ได้แก่

๒.๑ เป็นระบบการเกษตรที่มีความเป็นไปได้ทางกายภาพ เป็นระบบเกษตรที่สามารถดำเนินการผลิตได้ผลจริง ในสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภูมินิเวศที่เป็นอยู่ โดยไม่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีหรือปัจจัยการผลิตจากภายนอกมากนัก

๒.๒ เป็นระบบการเกษตรที่มีความเป็นไปได้ด้านเศรษฐศาสตร์ เป็นระบบการผลิตที่สามารถมีผลกำไรเกิดขึ้นได้ เมื่อต้องคำนึงถึงผลได้และต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนการผลิตที่เป็นตัวเงินและต้นทุนการผลิตทางสังคม เช่น ความเสื่อมโทรมของทรัพยากร และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๒.๓ เป็นระบบการเกษตรที่มีความเป็นไปได้ทางสิ่งแวดล้อม เป็นระบบการเกษตรที่รู้จักประหยัดใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ รักษาสมดุลของระบบนิเวศไว้ได้ โดยเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งระดับการผลิตในไร่นาและสารพิษตกค้างแก่ผู้บริโภคในตลาดให้น้อยที่สุด

๒.๔ เป็นระบบการเกษตรที่มีความเป็นไปได้ทางสังคม สังคมให้การยอมรับในแนวทางการผลิต มีการเกิดกระบวนการเรียนรู้จากเกษตรกรเพื่อความเป็นอิสระมั่นใจในอาชีพ สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เข้ามามีส่วนร่วมในแนวทางการเกษตรได้ เป็นผลชักนำให้เกิดชุมชนหรือสังคมที่เข้มแข็งมีศักดิ์ศรีในที่สุด

๒.๕ เป็นการเกษตรที่มีความยุติธรรมทางสังคม เปิดโอกาสให้มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนในการตัดสินใจ และในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันด้วย

๒.๖ เป็นการเกษตรที่คำนึงในแง่ความเป็นมนุษย์ โดยยึดหลักการว่า มนุษย์ต้องมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมกับสรรพสิ่งต่างๆ มนุษย์ไม่ได้เหนือกว่าสิ่งใดแต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบเท่านั้น มนุษย์จึงไม่ควรเบียดเบียนแต่ควรพยายามรักษาสภาพดุลธรรมชาติเอาไว้ โดยนัยเกษตรกรจึงควรเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ทั้งเกษตรกรด้วยกันเองและผู้บริโภค และเกื้อกูลธรรมชาติที่อยู่รอบข้างในไร่นา เพื่อที่เกษตรกรจะสามารถดำรงอาชีพอยู่ได้ด้วยดีตลอดไป

๑.๓ การเปรียบเทียบรูปแบบของเกษตรกรรมยั่งยืน

๑) การเกษตรกรรมที่เข้าข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน ได้แก่ เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะของการเพาะปลูกแตกต่างกัน ดังนี้

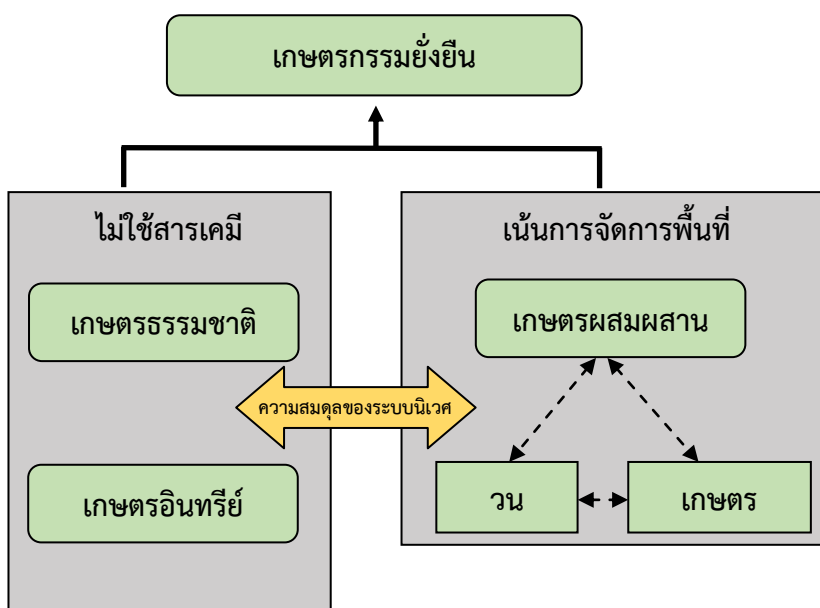
๒) ในแต่ละรูปแบบมีวิธีการจัดการไร่นา (เช่น การใช้พืชคลุมดิน การบำรุงดิน การควบคุมศัตรูพืช) และการให้ผลประโยชน์ (เช่น ความมั่นคงด้านอาหาร การจัดการความเสี่ยง มูลค่าเพิ่ม สุขอนามัยผู้ผลิต) ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ การทำการเกษตรในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนส่วนใหญ่มีจุดเน้นที่สำคัญที่เหมือนกันในทุกระบบ คือ เน้นลดผลกระทบการผลิตต่อสิ่งแวดล้อมฟื้นฟูความสมบูรณ์ของดินและความสมดุลของระบบนิเวศ อนึ่ง สามารถแบ่งรูปแบบเกษตรกรรมออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๒.๑ ระบบเกษตรที่ไม่ใช้เคมี

- ๑) เกษตรธรรมชาติ เน้นการจัดการระบบนิเวศที่สมดุลในไร่นา
- ๒) เกษตรอินทรีย์ เน้นการจัดการดินให้มีความอุดมสมบูรณ์

๒.๒ ระบบการเกษตรที่เน้นการจัดการพื้นที่

- ๑) วนเกษตร เน้นการจัดการป่าไม้ให้ใช้ประโยชน์ร่วมกับเกษตรกรรมได้
- ๒) เกษตรผสมผสาน เน้นการจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ๓) เกษตรทฤษฎีใหม่ เน้นการจัดการที่ดินและน้ำให้เกิดผลผลิตพอเพียงในครัวเรือน

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัดตาก

จังหวัดตาก ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๕ องศา ๕๐ ลิปดา ๓๖ พิลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๗ ลิปดา ๒๒ พิลิปดาตะวันออก สูงกว่าระดับน้ำทะเล ๑๑๖ เมตร (ที่ตั้ง ณ ศาลากลางจังหวัดตาก) มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามระยะทางหลวงหมายเลข ๑ ถนนพหลโยธิน ประมาณ ๔๒๖ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑๖,๔๐๖.๖๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๐,๓๒๔,๑๕๖.๒๕ ไร่ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๔ ของประเทศ และเป็นอันดับ ๒ ของภาคเหนือ รองจากจังหวัดเชียงใหม่ โดยสภาพพื้นที่จะถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ๆมีเทือกเขาถนนธงชัยกั้นกลาง

ส่วนที่ ๑ ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออก ประกอบด้วย ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา และอำเภอวังเจ้า สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงและที่ราบสูง ลาดเอียงไปทางทิศตะวันออก สู่แม่น้ำปิงและแม่น้ำวัง ทำให้เกิดพื้นที่ราบแคบริมสองฝั่งของแม่น้ำ

ส่วนที่ ๒ ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตก ประกอบด้วย ๕ อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด อำเภออุ้มผาง และอำเภอท่าสองยาง ภูมิอากาศได้รับอิทธิพลจากมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน มีความชุ่มชื้นฝนตกมากกว่าซีกด้านตะวันออก

จังหวัดตากมีพื้นที่เกษตรกรรม ๑,๐๗๔,๘๔๒ ไร่ (๑๐.๔๑% ของพื้นที่ทั้งหมด) เป็นพื้นที่ปลูกข้าว ๒๓๕,๗๖๔ ไร่ , พืชไร่ ๗๓๘,๐๔๘ ไร่ , ไม้ผลยืนต้น ๘๓,๙๘๗ ไร่ , ไม้ดอกไม้ประดับ ๒,๔๒๗ ไร่ , พืชผัก ๑๔,๕๙๔ ไร่ และพืชอื่นๆ (พืชสมุนไพร) ๒๒ ไร่ โดยมีพื้นที่ชลประทาน ๘๘,๖๐๐ ไร่ (๘.๒๔ % ของพื้นที่เกษตรกรรม)

ตารางที่ ๑ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

อำเภอ	ครัวเรือน เกษตรกร (ครัวเรือน)	ปี ๒๕๖๑						รวม (ไร่)
		นา	พืชไร่	ไม้ผลไม้ ยืนต้น	ไม้ดอก ไม้ ประดับ	พืชผัก	พืช อื่นๆ	
เมืองตาก	๑๐,๐๕๙	๔๖,๕๕๐	๗๔,๐๗๗	๑๑,๒๖๗	-	๓๘๒	-	๑๓๒,๒๗๗
บ้านตาก	๔,๕๘๙	๑๐,๒๑๓	๒,๗๙๔	๒๓,๗๘๖	-	-	-	๓๖,๗๙๓
สามเงา	๔,๐๙๓	๑๓,๘๑๐	๓๗,๙๕๐	๙,๔๖๑	-	-	-	๖๑,๒๒๑
วังเจ้า	๔,๑๓๔	๑๐,๕๘๖	๖๑,๙๙๗	๙,๐๙๘	-	-	-	๘๑,๖๘๑
แม่สอด	๑๑,๐๗๖	๕๖,๒๔๓	๒๑๓,๐๘๐	๖,๘๔๑	๑๕๐	๕๗๒	-	๒๗๖,๘๘๖
แม่ระมาด	๘,๔๒๔	๕๗,๔๔๒	๑๒๙,๗๔๕	๔,๖๒๘	-	-	-	๑๙๑,๘๑๕
ท่าสองยาง	๘,๒๔๘	๑๒,๐๒๐	๔๙,๕๐๔	๔,๐๗๔	-	๑,๒๐๗	๒๒	๖๖,๘๒๗
พบพระ	๗,๒๓๘	๕,๕๔๐	๗๓,๗๗๑	๑๑,๗๖๐	๒,๒๗๗	๑๑,๕๙๑	-	๑๐๔,๙๓๙
อุ้มผาง	๕,๔๕๐	๒๓,๓๖๐	๙๕,๑๓๐	๓,๐๗๒	-	๘๔๒	-	๑๒๒,๔๐๔
รวม	๖๓,๓๑๑	๒๓๕,๗๖๔	๗๓๘,๐๔๘	๘๓,๙๘๗	๒,๔๒๗	๑๔,๕๙๔	๒๒	๑,๐๗๔,๘๔๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก

๓. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร/เกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดตาก

๓.๑ ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์

๑) รับรองเกษตรอินทรีย์ด้านข้าว จำนวน ๑ กลุ่ม

- ชื่อกลุ่ม : กลุ่มข้าวใส่ใจ
- ที่ตั้งกลุ่ม : หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
- พื้นที่ : ๑๐๗ ไร่
- จำนวนเกษตรกร : ๗ ราย

๒) รับรองระยะปรับเปลี่ยนด้านข้าว

- ระยะปรับเปลี่ยน T๑ : ๒๒๓ ราย/แปลง พื้นที่ : ๑,๕๑๕.๗๕ ไร่
- ระยะปรับเปลี่ยน T๒ : ๓๗ ราย/แปลง พื้นที่ : ๒๕๖.๕ ไร่
- ระยะปรับเปลี่ยน T๓ : ๖๗ ราย/แปลง พื้นที่ : ๙๙๖ ไร่

๓) รับรองระยะปรับเปลี่ยนด้านพืชผสมผสาน

- ระยะปรับเปลี่ยน ๑ ราย/แปลง พื้นที่ ๑๕ ไร่
- ระยะปรับเปลี่ยน ๓ ราย/แปลง พื้นที่ ๗.๗๕ ไร่

๓.๒ ข้อมูลการรับรองการทำการเกษตรที่ดี (GAP)/(Safety Level)

๑) ด้านพืชผัก/ไม้ผล

- GAP จำนวน ๓๗๗ แปลง เกษตรกร ๒๙๓ ราย พื้นที่ ๓,๙๙๘.๓๖ ไร่

๒) ด้านข้าว

- GAP จำนวน ๑๘ ราย/แปลง พื้นที่ ๑,๑๗๑.๗๕ ไร่

๓) ด้านประมง

- GAP จำนวน ๑๑ ราย/บ่อ

- Safety Level จำนวน ๕๐๔ ราย/บ่อ

๔) ด้านปศุสัตว์

- สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ที่ได้รับรอง จำนวน ๒๗ ราย

๔. ข้อมูลพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดตาก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

(หน่วย : ไร่)

พื้นที่ ดำเนินการ	เกษตร ทฤษฎีใหม่	เกษตร ผสมผสาน	เกษตร อินทรีย์	เกษตร ธรรมชาติ	วนเกษตร	อื่นๆ
๑. อำเภอเมืองตาก						
ต.ระแหง						
ต.หนองหลวง						
ต.เชียงใหม่						
ต.หัวเดียด						
ต.หนองบัวเหนือ						
ต.ไม้งาม						
ต.โป่งแดง	๙๑๒	๓๒๓	๔๐			
ต.น้ำรั่ม	๒๓		๓๓.๗๕			
ต.วังหิน	๒๔๓	๗๒๗.๓	๔๒๓.๗๕			
ต.แม่ท้อ		๐.๒				
ต.ป่ามะม่วง						
ต.หนองบัวใต้						
ต.วังประจวบ			๑๓.๕			
ต.ตลุกกลางทุ่ง			๒,๑๔๘			

(หน่วย : ไร่)

พื้นที่ ดำเนินการ	เกษตร ทฤษฎีใหม่	เกษตร ผสมผสาน	เกษตร อินทรีย์	เกษตร ธรรมชาติ	วนเกษตร	อื่นๆ
๒. อำเภอบ้านตาก						
ต.ตากออก						
ต.สมอโคน						
ต.แม่สลิด						
ต.ตากตก	๓๒๐					
ต.เกาะตะเภา	๑๐๐					
ต.ทุ่งกระเซาะ						
ต.ห้องฟ้า						
๓. อำเภอสามเงา						
ต.สามเงา	๒	๘.๒				
ต.วังหมัน	๙๔					
ต.ยกกระบัตร์	๑๕๕					
ต.ย่านรี		๐.๒				
ต.บ้านนา						
ต.วังจันทร์	๑๐๒					
๔. อำเภอแม่ระมาด						
ต.แม่ระมาด	๓๗๐					
ต.แม่จะเรา	๒๘	๑๓				
ต.ชะเนง้อ						
ต.แม่ต๋น						
ต.สามหมื่น						
ต.พระธาตุ						
๕. อำเภอท่าสองยาง						
ต.ท่าสองยาง		๗๐				
ต.แม่ต๋น						
ต.แม่สอง						
ต.แม่หละ						
ต.แม่วะหลวง						
ต.แม่อุสุ						
๖. อำเภอแม่สอด						
ต.แม่สอด						

(หน่วย : ไร่)

พื้นที่ ดำเนินการ	เกษตร ทฤษฎีใหม่	เกษตร ผสมผสาน	เกษตร อินทรีย์	เกษตร ธรรมชาติ	วนเกษตร	อื่นๆ
ต.แม่กุ	๒๓๖					
ต.พะวอ						
ต.แม่ตาว	๔					
ต.แม่กาษา	๑๔๓	๑๐				
ต.ท่าสายลวด						
ต. แม่ปะ			๓๐๘			
ต.มหาวัน	๕๐					
ต.ด่านแม่ละเมา		๖๐.๑	๑๐๔.๕			
ต.พระธาตุผา แดง						
๗. อำเภอพบพระ						
ต.พบพระ	๔๑๕					
ต.ช่องแคบ						
ต.คีรีราษฎร์		๑๐				
ต.วาเล่ย์	๒๐					
ต.รวมไทย พัฒนา		๒๘๗				
๘. อำเภออุ้มผาง						
ต.อุ้มผาง	๘๔					
ต.หนองหลวง	๑๗					
ต.โมโกร	๓๖๐					
ต.แม่จัน			๖			
ต.แม่ละมุ้ง	๑๐					
ต.แม่กลอง	๑๗๕					
๙. อำเภอวังเจ้า						
ต.เชียงทอง	๓๐๓					
ต.นาโบสถ์	๒๖๑				๕๐๐	
ต.ประดาง						
รวม	๔,๔๒๗ *	๑,๕๐๙	๓,๒๒๙.๕๐	-	๕๐๐	
รวมพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดตาก ทั้งสิ้น					๙,๖๖๕.๕๐	ไร่

ส่วนที่ ๓ แนวทางพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

๑. เป้าหมาย

- ๑) พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น ๕๐๐,๐๐๐ ไร่ ต่อปี
- ๒) เกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืนมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเป็น ๕๙,๔๖๐ บาทต่อครัวเรือน ในปี ๒๕๖๔

๒. ตัวชี้วัด

- ๑) พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ๒) รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

๓. แนวทางการพัฒนา

ประกอบด้วย ๕ แนวทาง ๑๖ แผนงานหลัก ดังนี้

แนวทางที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

หลักการ

- ๑) สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร เรื่องการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยใช้กลไกจากทุกภาคส่วน ทั้งรัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และปราชญ์ชาวบ้าน
- ๒) ให้การสนับสนุนศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของหน่วยงานที่เป็นต้นแบบด้านการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ให้เป็นหนึ่งในกลไกการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนร่วมกับภาครัฐ
- ๓) ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เป็นต้นแบบด้านการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้มีจำนวนมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานด้านเกษตรกรรมยั่งยืนให้กับเกษตรกรในพื้นที่
- ๔) เพิ่มพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืน โดยรัฐให้การสนับสนุน เช่น องค์กรความรู้ด้านการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ปัจจัยการผลิตที่จำเป็น ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายในกระบวนการผลิต
- ๕) รวบรวมข้อมูลการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนที่ดำเนินงานภายใต้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตร เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการบูรณาการ และติดตามการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวมของกระทรวงเกษตรฯ รวมถึงการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นในการพัฒนาต่อไป
- ๖) สร้างพื้นที่ทางสังคมให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และภาคีเครือข่ายในการเผยแพร่แนวคิด/อุดมการณ์เกี่ยวกับระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เกิดการขยายผลในวงกว้าง

เป้าหมาย

- ๑) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น

๒) พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเพิ่มขึ้น ๕๐๐,๐๐๐ ไร่ ต่อปี

๓) เกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืนมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

๑) พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๒) จำนวนศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านเกษตรกรรมยั่งยืน เพิ่มขึ้น

๓) เกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืนมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้น

แผนงานหลัก

๑) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรกรรมยั่งยืนให้แก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ

๓) สนับสนุนและพัฒนาให้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเพิ่มจำนวนวิทยากร ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ที่เป็นต้นแบบและเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการทำเกษตรกรรมยั่งยืนมากขึ้น

๕) จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน

แนวทางที่ ๒ พัฒนาการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

หลักการ

๑) สร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร เกี่ยวกับความสำคัญของการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ขั้นตอน/กระบวนการตรวจรับรองมาตรฐาน ในระบบต่างๆ

๒) สร้างมูลค่าและขยายตลาดให้กับผลผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ด้วยการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคเกี่ยวกับความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของสินค้าที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ด้วยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เป็นที่ยอมรับ ซึ่งเป็นการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ระดับต่างๆ

๓) ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยในระดับพื้นที่หรือชุมชน มีโอกาสในการพัฒนาและเข้าถึงการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ด้วยการพัฒนาระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) ให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และเป็นระบบการตรวจรับรองทางเลือกของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร

๔) มีการรวบรวมข้อมูลสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของไทย และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) สำหรับเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

เป้าหมาย

๑) สินค้าเกษตรที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ต่อปี

๒) มีการจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรและสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และมาตรฐานอื่นๆ

ตัวชี้วัด

๑) จำนวนสินค้าเกษตรในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

๒) มีฐานข้อมูลเกษตรกรและสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน

แผนงานหลัก

๑) สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเกี่ยวกับระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน

๒) ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าเกษตรในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เข้าสู่การรับรองมาตรฐาน

๓) พัฒนาระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) ให้เป็นทางเลือกของการตรวจรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์

๔) จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรและสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และมาตรฐานอื่นๆ

แนวทางที่ ๓ พัฒนาและส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

หลักการ

๑) สนับสนุนให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร มีทักษะความรู้ด้านการตลาด และการวางแผนธุรกิจสินค้า เพื่อให้สามารถคิดวิเคราะห์ในการวางแผนการผลิต การจัดการผลผลิต และบริหารการตลาด ให้เกิดผลตอบแทนที่เหมาะสม เกิดรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน

๒) ภาครัฐให้การสนับสนุนให้เกิดการยกระดับการพัฒนาสินค้าตามความต้องการของตลาด เช่น การให้คำปรึกษาด้านพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม

๓) สนับสนุนและสร้างช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เกิดการขยายตลาดทั้งภายในประเทศ และส่งออกต่างประเทศ เช่น การส่งเสริมการตลาดแบบ E-market การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนอย่างต่อเนื่อง การจัดงานเชื่อมโยงผู้ผลิต-ผู้บริโภค ฯลฯ

เป้าหมาย

มูลค่าการขายสินค้าเกษตรที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี

ตัวชี้วัด

การขยายตัวของมูลค่าการขายสินค้าที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

แผนงานหลัก

- ๑) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการตลาดและการวางแผนธุรกิจสินค้าเกษตร
- ๒) สร้างและส่งเสริมช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๓) ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ของสินค้าเกษตรในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๔) ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้กับผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าเกษตรที่ผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

แนวทางที่ ๔ สนับสนุนสินเชื่อสีเขียว

หลักการ

- ๑) สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร เพื่อให้เกิดการพัฒนาและขยายตัวของธุรกิจสินค้าเกษตรในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนโดยให้การสนับสนุนตลอดห่วงโซ่อุปทาน เช่น สินเชื่อสำหรับการสร้างห้องเย็นเก็บผลผลิตเกษตรอินทรีย์ สินเชื่อสำหรับเป็นเงินหมุนเวียนในการรับซื้อผลผลิตของสมาชิกกลุ่มเพื่อรอจำหน่าย
- ๒) ให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ในการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมด้านเกษตรกรรมยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน คือ ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงกิจกรรมด้านการตลาด เพื่อให้เกิดการขยายตัวของกิจกรรมทางการตลาดสินค้าระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการผลิตซึ่งเป็นต้นทางมากขึ้น

เป้าหมาย

จำนวนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี

ตัวชี้วัด

จำนวนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรกร ที่รับการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

แผนงานหลัก

- ๑) สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ที่ดำเนินกิจกรรมด้านเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๒) สนับสนุนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร ให้เกิดการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน

แนวทางที่ ๕ สนับสนุนการวิจัยองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านเกษตรกรรมยั่งยืน

หลักการ

- ๑) วิจัยและพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาชาวบ้านและการสร้างนวัตกรรมในการทำเกษตรกรรมยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและตอบสนองการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรและชุมชน
- ๒) พัฒนางานวิจัยไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาด้านเกษตรกรรมยั่งยืนให้เกิดการขยายผลสู่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และชุมชน

เป้าหมาย

- ๑) จำนวนผลงานวิจัยองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี
- ๒) ผลงานวิจัยองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านเกษตรกรรมยั่งยืน ได้รับการเผยแพร่ให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนโครงการวิจัยแต่ละปี
- ๓) มีระบบฐานข้อมูลที่รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน ๑ ระบบ

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนผลงานวิจัยด้านเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นทุกปี
- ๒) จำนวนผลงานวิจัยองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านเกษตรกรรมยั่งยืนที่ถูกนำไปเผยแพร่เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์
- ๓) ระบบฐานข้อมูลที่รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน ๑ ระบบ

แผนงานหลัก

- ๑) สนับสนุนการวิจัยองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านเกษตรกรรมยั่งยืนจากภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน
- ๒) สนับสนุนการนำงานวิจัยด้านเกษตรกรรมยั่งยืนไปเผยแพร่ให้เกิดการใช้ประโยชน์
- ๓) จัดทำฐานข้อมูลรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน

๔. แนวทางการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืนสู่การปฏิบัติ

ในการจัดทำกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้มีการพิจารณาโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาและนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวมเป็นไปในทิศทางเดียวกันมีการบูรณาการ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงได้จัดทำแนวทางการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนี้

๑. หน่วยงานส่วนกลางในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

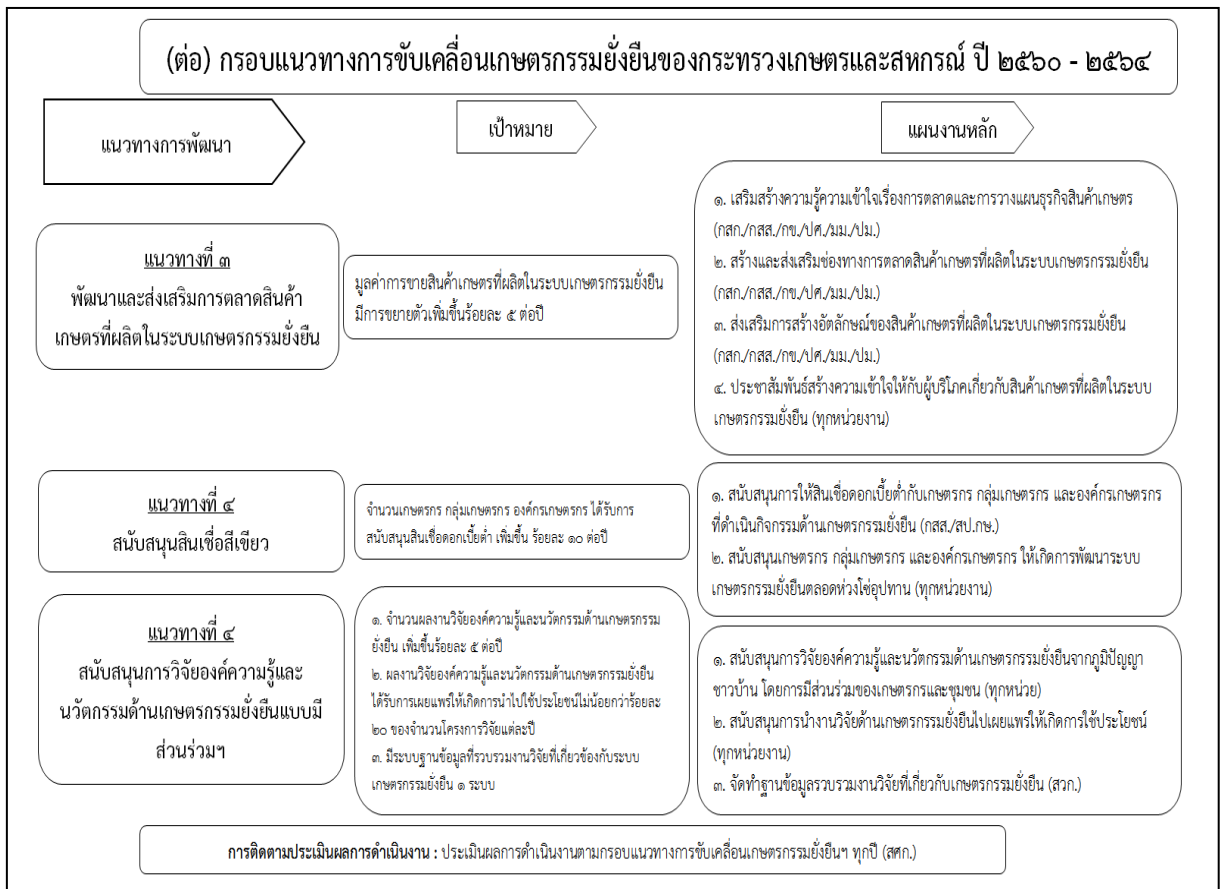
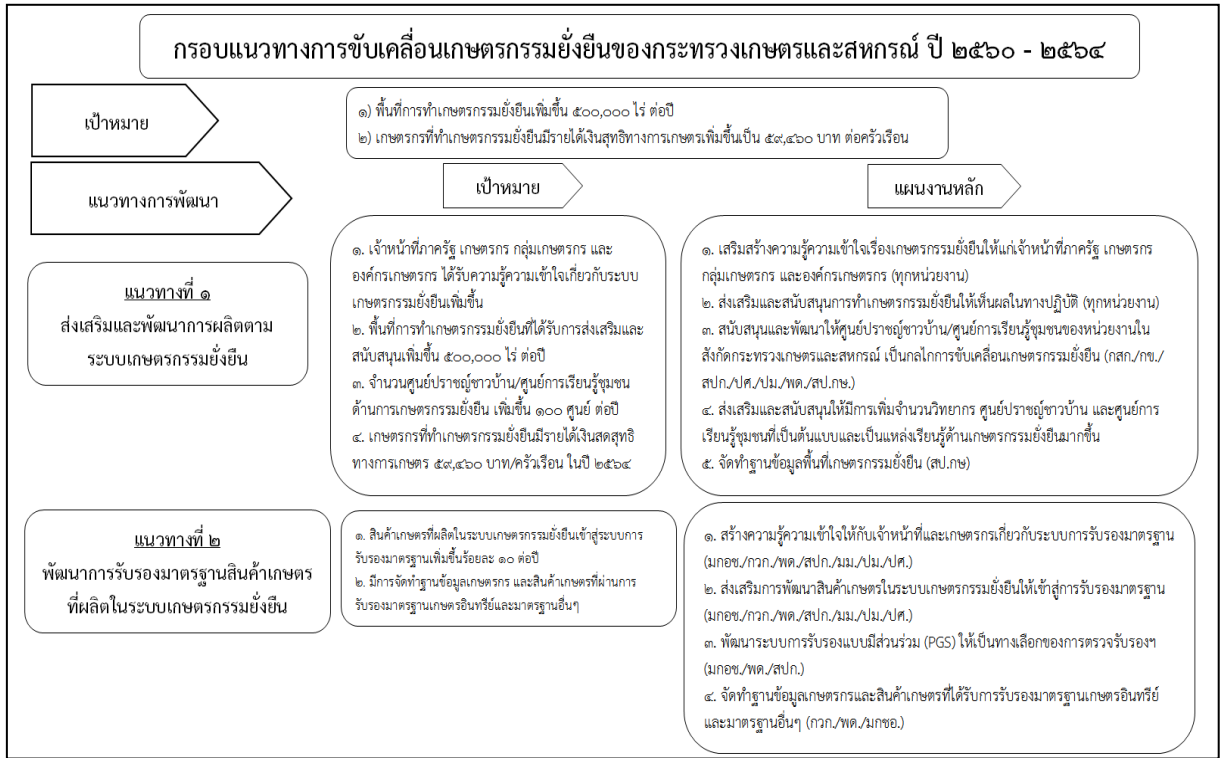
๒. หน่วยงานระดับภูมิภาค

๒.๑ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด พิจารณาจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และคำของบประมาณประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด โดยประสานงานกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร

๒.๒ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับภูมิภาคดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ภายใต้กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่หน่วยงานส่วนกลางจัดทำ โดยในการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ศักยภาพ โอกาส และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนในระดับภูมิภาค ควรระดมสรรพกำลังจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเกษตรกรด้านเกษตรกรรมยั่งยืน องค์กรผู้บริโภคและผู้ประกอบการด้านอาหารเกษตรกรรมยั่งยืน หน่วยรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชนด้านเกษตรกรรมยั่งยืน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน รวมทั้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อร่วมกันคิดวางแผน และดำเนินการให้ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปภาพรวมกรอบแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน

ส่วนที่ ๔

โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการงานเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดตาก

แผนงาน/โครงการภายใต้การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

จังหวัดตาก

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย ปี 2563	หน่วยนับ	งบประมาณ (ล้านบาท)	หน่วยงานรับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	พื้นที่เป้าหมาย				
						อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวน(ไร่)	
เกษตรทฤษฎีใหม่										
1	แผนงาน/โครงการ : เกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง ปี 2563)	9	อำเภอ	25,378	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก	โครงการส่งเสริมแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่	เมือง	โป่งแดง		23
	กิจกรรม : จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนความต้องการของกลุ่มและติดตามตรวจเยี่ยมเกษตรกร	1,542	ราย					น้ำริน		912
		4,427	ไร่				บ้านตาก	ตากตก		243
	ใช้เป้าหมายเดิมจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒							เกาะตะเภา		320
							สามเงา	สามเงา		100
								สามเงา		2
								วังหมัน		94
								ยงกระบัตร		155
								วังจันทร์		102
							แม่ระมาด	แม่ระมาด		370
								แม่จะเรา		28
							อ.แม่สอด	แม่กุ		236
								แม่ตาว		4
								แม่กาษา		143
								มหาวัน		50
							พบพระ	พบพระ		415
								วาเล่ย์		20
							อุ้มผาง	อุ้มผาง		84
								หนองหลวง		17
								โมโกร		360
								แม่ละมุ้ง		10
								แม่กลอง		175
							วังเจ้า	เชียงทอง		303
								นาโบสถ์		261
	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก ที่ร่วมบูรณาการเป็นหน่วยงานที่เลี้ยงรับผิดชอบเกษตรกร ดังนี้								รวม	4,427
	1.1 แผนงาน/โครงการ : พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	500	ราย	81,000	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดตาก	กรมประมง	บูรณาการร่วมกับ สำนักงานประมงจังหวัดตาก ในการดำเนินโครงการส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่ เดียวกันคือ จำนวน เกษตรกร 500 ราย รวม 280.75 ไร่			
	กิจกรรม : สนับสนุนโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านประมง (ผลิตพันธุ์ปลาสนับสนุนโครงการฯ)	500,000	ตัว							

แผนงาน/โครงการภายใต้การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

จังหวัดตาก

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายปี 2563	หน่วยนับ	งบประมาณ (ล้านบาท)	หน่วยงานรับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	พื้นที่เป้าหมาย			
						อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวน(ไร่)
1.2 แผนงาน/โครงการ : เกษตรทฤษฎีใหม่	300	คน	118,800	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตาก	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	เมือง	น้ำร้อน		69
กิจกรรม : - ชักซ้อม/อบรมครูบัญชี	10	คน					โป่งแดง		789
- อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	300	คน					วังหิน		396
- กำกับแนะนำการจัดทำบัญชี โดยครูบัญชี	210	คน				แม่ระมาด	แม่ระมาด		555
- ติดตามการจัดทำบัญชี โดยครูบัญชี	210	คน					แม่จะเรา		737
						สามเงา	ยกกระบัตร		568
						วังเจ้า	เชียงทอง		595
								รวม	3,709
1.3 แผนงาน/โครงการ : ส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร	500	ราย	75,000	สำนักงานประมงจังหวัดตาก	กรมประมง	บ้านตาก	เกาะตะเภา		7.5
กิจกรรม : ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านประมง							ตากตก		31
1. การติดตามและประเมินผลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2562						พบพระ	พบพระ		24
2. การการจัดเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้/ศึกษาดูงาน							วาเล่ย์		2
3. การส่งเสริมความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์/สนับสนุนปัจจัยการผลิต						เมืองตาก	น้ำร้อน		30.5
							โป่งแดง		1.25
							วังหิน		22.25
						แม่ระมาด	แม่จะเรา		4.5
							แม่ระมาด		29.5
						แม่สอด	พะวอ		1
							มหาวัน		2.75
							แม่กาษา		12.75
							แม่กุ		23.75
							แม่ดาว		0.5
						วังเจ้า	เชียงทอง		9.25
							นาโบสถ์		21.75
						สามเงา	ยกกระบัตร		6.75
							วังจันทร์		13.25
							วังหมัน		6
						อุ้มผาง	แม่กลอง		6
							แม่ละมุ้ง		0.5
							โมโกร		11
							หนองหลวง		2
							อุ้มผาง		11
								รวม	280.75

แผนงาน/โครงการภายใต้การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

จังหวัดตาก

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายปี 2563	หน่วยนับ	งบประมาณ (ล้านบาท)	หน่วยงานรับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	พื้นที่เป้าหมาย			
						อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวน(ไร่)
1.4 แผนงาน/โครงการ : พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องในเขตปฏิรูปที่ดิน (SF)	30	ราย	96,320	สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดตาก	สำนักงานการปฏิรูป	วังเจ้า	นาโบสถ์	เพชรชมพู	90
กิจกรรม : ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (อบรม/สนับสนุนวัสดุ)					ที่ดินเพื่อเกษตรกร				
								รวม	90
1.5 แผนงาน/โครงการ : ส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งในและนอกภาคการเกษตร									
กิจกรรม : 1) เกษตรทฤษฎีใหม่ (5 ไร่สาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง)	6	จุดเรียนรู้	54,000	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก	กรมวิชาการเกษตร				
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 การจัดจุดเรียนรู้ฯ จำนวน 6 จุด									
จุดที่ 1 - 3 ต.วังหมัน อ.สามเงา จำนวน 3 จุด						สามเงา	วังหมัน		12 ไร่ 2 งาน 158
จุดที่ 4 ต.ยกรกระบัตร์ อ.สามเงา จำนวน 1 จุด							ยกรกระบัตร์		6 ไร่ 1 งาน 40 ตร.ว.
จุดที่ 5 ต.เชียงทอง อ.วังเจ้า จำนวน 1 จุด						วังเจ้า	เชียงทอง		50 ไร่
จุดที่ 6 ต.แม่สอด อ.แม่สอด จำนวน 1 จุด						แม่สอด	แม่สอด		11 ไร่
กลุ่มเกษตรกรในโครงการตั้งแต่ปี 2560 - 2562 จำนวน 80 ราย (เสียชีวิต 1 ราย เหลือ 79 ราย)								รวม	80.4
2 แผนงาน/โครงการ : ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่	4	กลุ่ม	160,000	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก	กรมปศุสัตว์	เมืองตาก	โป่งแดง	หนองมะค่า	-
กิจกรรม : ส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ พัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาดกลุ่มเครือข่าย	80	ราย				บ้านตาก	ตากตก	หินไค้	-
						สามเงา	วังหมัน	วังห้วย	-
						วังเจ้า	ประดาง	ประดาง	-
								รวม	-
3 แผนงาน/โครงการ : ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและส่งเสริม									
การเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร									
กิจกรรม : 1. ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร			22,000	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก	กรมส่งเสริมสหกรณ์				
1.1 คัดเลือกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	5	แห่ง							
1.2 ประสานงาน แนะนำ ส่งเสริมการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญา	5	แห่ง							
เศรษฐกิจพอเพียงให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีกิจกรรมการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ									
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง									
กิจกรรม : 2. ส่งเสริมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร			10,600	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก	กรมส่งเสริมสหกรณ์	เมือง	วังหิน		93 ไร่ 3 งาน
2.1 แนะนำส่งเสริมและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุน	306	ราย					แม่ท้อ		14 ไร่ 1 งาน 50 ตร.ว.
สนับสนุนและติดตามให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน							ไม้จาม		10 ไร่
2.2 รายงานผลการดำเนินงานให้กรมทราบ	4	ครั้ง				บ้านตาก	ตากตก		33 ไร่ 1 งาน
							สมอโคน		8 ไร่ 1 งาน
							แม่สลิด		5 ไร่
						สามเงา	วังจันทร์		15 ไร่
						แม่สอด	พะวอ		17 ไร่

แผนงาน/โครงการภายใต้การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

จังหวัดตาก

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายปี 2563	หน่วยนับ	งบประมาณ (ล้านบาท)	หน่วยงานรับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	พื้นที่เป้าหมาย			
						อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวน(ไร่)
							แม่กุ		17 ไร่ 3 งาน
							มหาวัน		71 ไร่
							แม่ตาว		67 ไร่ 3 งาน
							ท่าสายลวด		5 ไร่ 3 งาน
							แม่ปะ		29 ไร่
							แม่สอด		75 ไร่ 2 งาน
							แม่กาษา		674 ไร่ 3 งาน 68 ตร.ว.
								รวม	1,138 ไร่ 74 ตร.ว.
4	กิจกรรม : ศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ จังหวัดตาก			72,000	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก	กรมวิชาการเกษตร			
	- แปลงต้นแบบ	20	ไร่				เมืองตาก	แม่ท้อ	20
	- ถ่ายทอดเทคโนโลยี (อบรม)	200	ราย				เมืองตาก	ทุกตำบล	
								รวม	20
เกษตรผสมผสาน									
1	แผนงาน/โครงการ : พัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563								
	กิจกรรม : 1. อบรมเกษตรกรทั่วไป หลักสูตร "การเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	95	ราย	242,250	สำนักงานเกษตรและ	กองทุนนโยบายเทคโนโลยี	เมืองตาก	วังหิน	727
	2. การรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย	1	กลุ่ม	30,000	สหกรณ์จังหวัดตาก	เพื่อการเกษตร		โป่งแดง	323
						และเกษตรกรรมยั่งยืน		แม่ท้อ	0.2
							สามเงา	สามเงา	8.2
								ย่านรี	0.2
							แม่สอด	ด่านแม่ระเมา	60.1
							พบพระ	คีรีราษฎร์	10
								รวมไทยพัฒนา	287
							แม่ระมาด	แม่จะเรา	13
							ท่าสองยาง	ท่าสองยาง	70
								รวม	1499 ไร่ 6 ตร.ว.
2	แผนงาน/โครงการ : พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน			362,500	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก	กรมส่งเสริมสหกรณ์			
	กิจกรรม : 1. จัดทำฐานข้อมูลสมาชิกสหกรณ์ที่เข้าร่วมกิจกรรม	1/10	สหกรณ์/ราย				แม่สอด	แม่กาษา	10
	2. สำรวจและสรุปผลข้อมูลรายได้ของสมาชิกก่อนการอบรมเพื่อประกอบ	1/10	สหกรณ์/ราย	12,500					
	การพิจารณาและจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ								
	3. พิจารณาและคัดเลือกสมาชิกที่ผ่านคุณสมบัติและเบิกจ่ายเงินอุดหนุน	1/10	สหกรณ์/ราย	350,000					

1493 ไร่ 24 งาน 6 ตร.วา

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายนาวิน

ป้องกัน

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก

ผู้จัดทำ

นางประเทือง

มหาพิรุณ

หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร

นางสาวลำพิ่ง

นาวิเสถียร

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นางชลณัช

ชัยประเดิมศักดิ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

นางจุฑามาศ

เปี้ยวเม่น

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สนับสนุนการดำเนินงาน

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก

- ◆ กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
- ◆ กลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
- ◆ กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
- ◆ ฝ่ายบริหารทั่วไป

ขอขอบคุณ

- ◆ หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดตากทุกหน่วยงาน
- ◆ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร

ภาคผนวก ก

- ◆ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๔/ว๖๔๖๕ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่อง สรุปประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน
- ◆ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๔/๕๖๕๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานและประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน
- ◆ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๔

ที่ นร ๑๑๑๔/ว. ๒๔/๒๕

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง สรุประเบิดการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน
เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๑๑๑๔/๕๖๕๕
ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่ นร ๑๑๑๔/๖๐๓๒ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ส่ง
เรื่องรายงานผลการดำเนินงานและประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ที่เสนอนายกรัฐมนตรีให้ท่าน
ทราบและพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง และเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ สำนักงานฯ ได้จัดทำสรุประเบิด
การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน เสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้รับทราบและสั่งการให้แจ้ง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อไป เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย นั้น

ดังนั้น สำนักงานฯ จึงขอเรียนแจ้งสรุประเบิดการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ที่ได้เสนอ
นายกรัฐมนตรีไปแล้ว มาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรเมธี วิมลศิริ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

โทร ๐๒-๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๒๕๐๙, ๒๕๑๕

โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๐๘๙๒

ส่วนที่สี่ บันทึกข้อความ

งานเลขานุการ รพช.สตางค์
เลขที่รับ 5660
วันที่ 11 ต.ค. 58
เวลา 10.00 น.

ตบ.คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
รับที่ 14949
วันที่ 27 ต.ค. 2558
เวลา 10.10

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โทร. 0-2620-4044 ต่อ ๒๕๑๕

ที่ นร.๑๑๑๔/ว.๑๗๒ วันที่ อว ตุลาคม ๒๕๕๘
เรื่อง สรุปประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน
รพช. สท.บ.
วันที่ ๑๓.๑๐.๕๘
ที่ ๕-๘ ต.ค. ๕๘
วช. 10-๕๐

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี ผ่าน รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) *รับ: 16 ต.ค. 2558*

ตามที่ ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำ
สรุปประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
ให้สั้นและเข้าใจง่าย นั้น

ในการนี้ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการจัดทำสรุปประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนเรียบร้อยแล้ว
ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายปรเมธี วิมลศิริ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทพ - ๑๖๑๖ / กษ / สท. / ว ๑๗๒ / ๑๔

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี
๑๑ ต.ค. ๕๘

- ไข่ คัด / กษ. / สท. / วช. สวท. / สสท.
(๑๓)

ทราบ

สวท. เจ้าพนักงาน
อล
(นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)
รองนายกรัฐมนตรี

กรณ.เรียน บรม. เพื่อโปรดพิจารณา

พล.อ.

๕๕๕๕

๑๕ ต.ค. ๕๘

๑๖ ต.ค. 2558

รับ ๒๕๖๒
๑๗.๑๐
๑๖.๑๐
๑๖.๑๐

ของปรเม. (๖) ๕๕๖
๑๖.๑๐.๕๘ เวลา ๑๐.๐๐ น.

การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน

การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในปัจจุบันที่มุ่งพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และพัฒนาอย่างสมดุลยั่งยืน เนื่องจากแนวคิดของเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นระบบการผลิตที่ให้ความสำคัญกับระบบนิเวศ ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรในไร่นา ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ซึ่งเป็นแนวทางการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ของประเทศ ทำให้เกษตรกรมีความมั่นคงทางด้านอาหาร ลดความเสี่ยงด้านราคา และสามารถสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างพอเพียง และพึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยปัจจุบันเกษตรกรรมยั่งยืนมีรูปแบบที่สำคัญ ๕ รูปแบบ ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร และเกษตรธรรมชาติ

การขับเคลื่อน รัฐบาลได้สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง สำหรับในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน โดยมีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นกลไกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่มีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธาน มีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์และขับเคลื่อนการพัฒนาาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา คณะกรรมการฯ ดังกล่าว ดำเนินการร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏชาวบ้าน และเกษตรกรรายย่อย ได้ข้อสรุปประเด็นสำคัญที่จะต้องดำเนินการ เพื่อขยายผลการทำเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ รวม ๗ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การใช้ศูนย์เรียนรู้ประชาชนบ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน เนื่องจากศูนย์เรียนรู้ประชาชนบ้านมีองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่เป็นที่ยอมรับ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของเกษตรกรและดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งในเรื่องนี้จะมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับไปดำเนินการเพื่อเพิ่มบทบาทการดำเนินงานผ่านศูนย์เรียนรู้ประชาชนบ้าน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานผ่านเครือข่ายประชาชนบ้าน ทั้งในเรื่องของการปรับวิธีการดำเนินงาน การบริหารจัดการ และการให้การสนับสนุน

ประเด็นที่ ๒ การวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่จะรองรับการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน โดยส่งเสริมให้ชุมชนและศูนย์เรียนรู้ประชาชนบ้านมีส่วนร่วม ตั้งแต่การปรับปรุงพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนในไร่นา การวิจัยและพัฒนาที่เน้นการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม (เช่น การทำข้าวพอง แคลชูสน้ำมันรำข้าวจากพืช ยาฆ่าหญ้าอินทรีย์ เป็นต้น) การพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลังงานทดแทนในไร่นา การพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทดแทนแรงงานที่เหมาะสมกับรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นต้น ซึ่งในเรื่องนี้จะมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น ไปพิจารณาให้การสนับสนุนต่อไป

ประเด็นที่ ๓ การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนด้านการตลาด การขยายการผลิตในรูปแบบของเกษตรกรรมยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมระบบตลาดเฉพาะทาง ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น เมือง และระดับประเทศ เพื่อให้เกษตรกรมีสถานที่จำหน่ายผลผลิตสินค้าเกษตรที่ผลิตได้โดยตรง รวมทั้งยังเป็นการช่วยให้ผู้บริโภคมีโอกาสเข้าถึงสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและความปลอดภัย รวมทั้งให้มีการนำวิธีการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐมาสนับสนุนผลิตภัณฑ์เกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งในเรื่องนี้จะมอบให้กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงกลาโหม เป็นต้น ไปพิจารณาแนวทางในการสนับสนุนด้านการตลาดในทุกระดับ โดยเฉพาะตลาดในชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการกระจายสินค้าอย่างเป็นระบบ

ประเด็นที่ ๔ การพัฒนาระบบการรับรองเกษตรกรรมยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม (PGS) ซึ่งเป็นระบบการรับรองคุณภาพสินค้าเกษตรกรรมยั่งยืนที่มุ่งเน้นการรับรองในท้องถิ่น มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับเกษตรกรในแต่ละท้องถิ่นและลดค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบรับรอง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการผลิตของสินค้า โดยเฉพาะรูปแบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ไม่ใช้สารเคมี อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบรับรองแบบมีส่วนร่วมยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ซึ่งจะได้ออบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปพิจารณาแนวทางสนับสนุนระบบ PGS ให้เป็นทางเลือกของระบบการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ ที่ได้รับการยอมรับภายใต้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของไทย เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรและผู้บริโภค รวมทั้งประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจและสร้างการยอมรับให้กับผู้บริโภคในประเทศให้มากขึ้น

ประเด็นที่ ๕ การสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว (Green Credit) ปัจจุบันมีการดำเนินงานนำร่องของ ธ.ก.ส. ที่จะส่งเสริมรูปแบบการผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย ได้มาตรฐานอาหารปลอดภัย (Food Safety) เพื่อเพิ่มรายได้ ลดต้นทุน และขยายโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร รวมทั้งเพื่อพัฒนาภาคการเกษตรให้มีศักยภาพรองรับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้น ซึ่งการขยายการสนับสนุนสินเชื่อสีเขียวนี้ จะช่วยขยายรูปแบบการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เพิ่มมากขึ้นได้ ดังนั้น ในเรื่องนี้จะได้ออบให้กระทรวงการคลัง และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปพิจารณาแนวทางการขยายผลการสนับสนุนสินเชื่อสีเขียวให้มากขึ้น โดยพิจารณามาตรการจูงใจ เช่น การคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ และรัฐชดเชยดอกเบี้ยให้ หรือการระดมเงินฝากจากผู้ประกอบการภาคเอกชน เพื่อนำมาจัดสรรสินเชื่อในโครงการ Green Credit เพิ่มเติมได้ ซึ่งจะเป็นการตอบสนองสังคม (CSR : Corporate Social Responsibility)

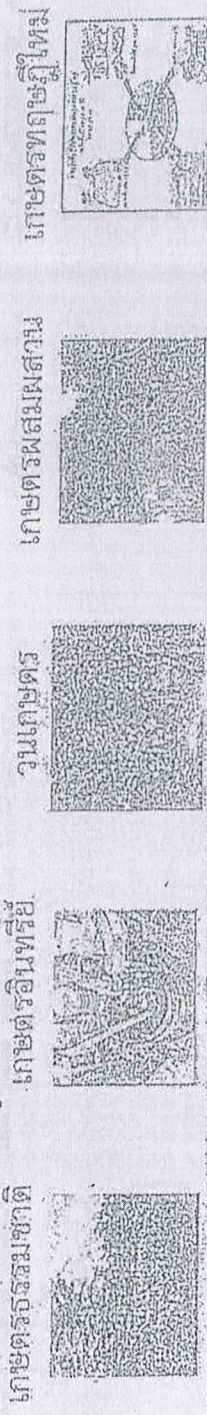
ประเด็นที่ ๖ การพัฒนาระบบการศึกษาเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความเข้าใจการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งต้องปลูกฝังและให้ความรู้อย่างจริงจังทั้งการศึกษาในระบบ และศึกษานอกระบบผ่านศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน นอกจากนี้ ต้องพิจารณาสนับสนุนมาตรการจูงใจให้หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมยั่งยืนมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการตลาด เช่น โครงการ ๑ จังหวัด ๑ ชุมชนร้านค้า รวมถึงการพัฒนาการผลิตเข้าสู่มาตรฐาน และการสร้างภาพลักษณ์สินค้าเกษตร ซึ่งจะมอบให้กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ไปพิจารณาดำเนินการ

ประเด็นที่ ๗ การผลักดันองค์กรขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน เนื่องจากงานเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นภารกิจที่จะต้องได้รับการสนับสนุนและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ขณะที่โครงสร้างหน่วยงานที่รับผิดชอบในปัจจุบันมีลักษณะแยกส่วนในการดำเนินงาน ยังไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการโดยตรง ซึ่งไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมยั่งยืนที่มีลักษณะเป็นองค์รวม จึงทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปได้ช้า ดังนั้น ต้องคิดถึงกลไกใหม่ที่ต้องพิจารณาในเชิงบูรณาการการประสานเชื่อมโยง โดยยึดพื้นที่และคนเป็นหลัก และมีการบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อเชื่อมประสานกันของระบบนิเวศให้เกิดความสมดุล ซึ่งในเรื่องนี้ต้องมีการศึกษาอย่างรอบคอบ จึงมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปพิจารณาดำเนินการผลักดันองค์กรขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นการเฉพาะต่อไป

การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน (Sustainable Agriculture)

ระบบการเกษตรที่ครอบคลุมถึงวิถีชีวิตเกษตรกร กระบวนการผลิต และการจัดการทรัพยากรแบบ เพื่อให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ ซึ่งนำไปสู่การพึ่งตนเองและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้บริโภค มี 5 รูปแบบที่สำคัญ

ระบบ
เกษตรกรรม
ยั่งยืน

- ทิศทาง**
- การใช้นโยบายเรียนรู้ประชาชนบ้าน เป็นกลไกขับเคลื่อน และถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญา ตลอดจนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - การพัฒนาระบบการศึกษาเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความเข้าใจแนวคิดของเกษตรกรรมยั่งยืน
- ภาคต้นน้ำ**
- การพัฒนาระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guaranteed System) เน้นการรับรองสินค้าในท้องถิ่น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้า
 - การขยายตลาดให้มีความหลากหลายทุกระดับ เพื่อให้เกษตรกรนำผลผลิตมาจำหน่าย และผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย
- ภาคกลาง**
- การวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรม เพื่อเป็นฐานการผลิตให้กับระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งการปรับปรุงพันธุ์ เทคโนโลยีเครื่องจักรกล การจัดการน้ำไปรณา การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
 - การสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว (Green Credit) เพื่อส่งเสริมรูปแบบการผลิตที่มีความปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การผลักดันของภาคต้นน้ำที่ต่อเนื่องกัน เกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อใช้เทคโนโลยีเกษตรกรรมยั่งยืนให้เกิดความต่อเนื่อง

ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

<p>เกษตรธรรมชาติ (Natural Farming)</p> <p>ระบบการเกษตรที่ยึดหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ไม่มีการไถพรวนดิน ไม่มีการใส่ปุ๋ย ไม่กำจัดวัชพืช ไม่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (ตามแนวทางการของ มาซา โนบุ-ฟูคูโอกะ)</p>	<p>เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture)</p> <p>ระบบการเกษตรที่เน้นความยั่งยืน ทางสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ โดยเน้นการปรับปรุงบำรุงดิน การพดักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์ และนิเวศเกษตร ใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี ขณะเดียวกัน ประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิตและพัฒนาการด้านเทคโนโลยี</p>	<p>วนเกษตร (Agroforestry)</p> <p>ระบบเกษตรที่ทำในพื้นที่ป่า เช่น ปศุสัตว์แซมในป่าที่ป่าธรรมชาติ นำสัตว์ไปเลี้ยงในป่า เก็บผลผลิตจากป่ามาใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมทั้ง การสร้างระบบเกษตรให้มีลักษณะเลียนแบบระบบนิเวศป่าธรรมชาติ คือมีไม้ยืนต้นหนาแน่น มีไม้ปกคลุม และมีความชุ่มชื้นสูง</p>	<p>เกษตรผสมผสาน (Integrated Farming)</p> <p>ระบบการเกษตรที่มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยที่กิจกรรมแต่ละชนิดเกื้อกูลกัน อย่างเป็นวงจร เช่น อาหาร ไร่ธาตุ อากาศ พลังงาน เป็นต้น และก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดต่อระบบฟาร์ม</p>	<p>เกษตรทฤษฎีใหม่ (New Theory Agriculture)</p> <p>ระบบการเกษตรที่มีกิจกรรมการผลิตหลายชนิด โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน 1) ขุดสระกักเก็บน้ำ 30% 2) ปลูกข้าว 30% 3) ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น 30% และ 4) สร้างสิ่งปลูกสร้างเช่น ที่อยู่ อาศัย โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ฉาง 10% ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่</p>
--	--	---	--	--

ที่มา ข้อมูลจากมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน และระเบียบสำนักงานเกษตรกรรมยั่งยืน กรมส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรไทย พ.ศ. 2554 ประมวลโดย ศศพ.

บันทึกข้อความ

งานเลขานุการ สศช. 53
เลขรับที่ 130
วันเดือนปี 2 ต.ค. 2558
เวลารับ

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โทร. ๐๒-๒๕๐-๔๐๘๕ ต่อ ๒๕๑๕
ที่ นร. ๑๑๑๔/๕๖๕๕ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘
เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานและประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี ผ่าน รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)

๑. เรื่องเดิม

5 ต.ค. 2558

๑.๑ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการร่างระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ตามที่
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ และให้ส่ง
คณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณา
แล้วดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งภายหลังคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติ
ที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔ ได้มีการประชุมและตรวจพิจารณาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณา
ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๓๔ ง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๔

๑.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
มีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ
ร่วมด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการรัฐมนตรี
และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และให้มีกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน ๘ คน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถและ
มีประสบการณ์ โดยมีรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่

๑.๒.๑ จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนโดยการนำนโยบาย
และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ มาบูรณาการ ผสมผสาน หรือเชื่อมโยงกัน
อย่างเป็นระบบ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๑.๒.๒ จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เสนอต่อ
คณะรัฐมนตรี

๑.๒.๓ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการศึกษา วิจัย และการนำแนวคิดการพัฒนาไปพัฒนา
ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ชุมชน
เครือข่ายเกษตรกร ภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษา

๑.๒.๔ ส่งเสริมการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
ให้กับเกษตรกร ชุมชน เครือข่ายเกษตรกร และบุคคลที่สนใจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้
และร่วมกันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

7175
0.46
17
2/10/58
562

๑.๒.๕ กำกับและติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ
เกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะรัฐมนตรี

๑.๓ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ นายกรัฐมนตรีได้ลงนามแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ในคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (กกย.) ภายใต้ระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๘ คน
แล้ว เพื่อสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบ
เกษตรกรรมยั่งยืน ประกอบด้วย (๑) สาขาการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ๒ คน คือ
นายเดชา ศิริภัทร และนายวิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ (๒) สาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒ คน คือ นายเพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ และนายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์ (๓) สาขาเศรษฐศาสตร์
๑ คน คือ นายกนกศักดิ์ แก้วเทพ และ (๔) สาขาอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
เกษตรกรรมยั่งยืน ๓ คน คือ คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ นางสาวดวงพร เสงี่ยมพันธ์ และ
นางสาวทัศนีย์ วีระกันต์ ซึ่งการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายรัฐบาล
ในปัจจุบันที่มุ่งพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และพัฒนา
อย่างสมดุลยั่งยืนทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒. สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ได้มีการประชุมรวม ๒ ครั้ง เมื่อวันที่
๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๘ มีผลการดำเนินงานและผลการพิจารณา
ที่สำคัญ สรุปได้ ดังนี้

๒.๑ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน

๒.๑.๑ คณะกรรมการฯ จึงได้มีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่
๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน
เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งประธานกรรมการได้ลงนามใน
คำสั่งแต่งตั้ง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ และแต่งตั้งอนุกรรมการฯ เพิ่มเติมวันที่
๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยมีรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ (นางสาวลดาวัลย์ คำภา) เป็นประธานอนุกรรมการ ร่วมด้วยผู้แทนจาก
หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน โดยมี
ผู้อำนวยการสำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สศช. เป็น
อนุกรรมการและเลขานุการ มีภารกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ จัดทำนโยบายและ
ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ศึกษาทบทวนกฎหมายการพัฒนา
ภาคเกษตรและจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้ง
ศึกษา วิจัยพัฒนา และนำแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนไปพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒.๑.๒ การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนที่แต่งตั้งขึ้นมา
ได้มีการประชุมหารือไปแล้วรวม ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และวันที่
๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยมีการพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน
ที่สำคัญ สรุปได้ ๗ เรื่อง ประกอบด้วย การใช้ศูนย์เครือข่ายประชาชนชาวบ้านเป็นกลไก
ในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกร การวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรมเพื่อ
ขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน การส่งเสริมด้านการตลาด การพัฒนาระบบการรับรอง

แบบมีส่วนร่วม (PGS) การสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว (Green Credit) การพัฒนาระบบการศึกษาเกษตรกรรมยั่งยืน และการผลักดันองค์การกำกับดูแลงานเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๘

๒.๒ การทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒.๒.๑ คณะกรรมการฯ ได้ทบทวนร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมยั่งยืน โดยเปรียบเทียบร่างกฎหมาย ๓ ฉบับที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฉบับที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ...ของคณะกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ฉบับที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ...ของโครงการพัฒนาฐานการผลิตการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน สศช. โดยมี บริษัท อินโฟไมนิ่ง จำกัด เป็นที่ปรึกษา ฉบับที่ ๓ ร่าง พระราชบัญญัติสถาบันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ... ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ

๒.๒.๒ ผลการพิจารณา สำหรับการพิจารณาเสนอร่างกฎหมายฉบับใหม่ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนให้เป็นรูปธรรม นั้น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าการผลักดันร่างกฎหมายใหม่เป็นเรื่องที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก มีกระบวนการพิจารณาที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ จึงกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานในระยะยาวของคณะกรรมการฯ ที่จะต้องมีการศึกษาให้มีความรอบคอบและชัดเจนก่อนที่จะมีการผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๒.๓ การทบทวนงานวิจัยพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อพิจารณาแนวทางการสนับสนุนการวิจัยเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการพัฒนาในระยะยาว โดยได้ทบทวนผลงานวิจัยพัฒนาที่ผ่านมาจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งมีฐานข้อมูลที่รวบรวมเป็นงานวิจัยทั้งสิ้น ๒๓๑,๗๕๕ โครงการ จากฐานข้อมูลงานวิจัยของกลุ่มหน่วยงาน ๔ หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๒.๓.๑ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งสิ้น ๕๑๐ โครงการ แบ่งตามคำค้นหา ได้แก่ เกษตรยั่งยืน เกษตรกรรมยั่งยืน วนเกษตร เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ และเกษตรอินทรีย์ เมื่อพิจารณางานวิจัยส่วนใหญ่แล้วพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาในส่วนของคั้นน้ำ ซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน การพัฒนาปัจจัยการผลิตทั้งพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ การจัดการทรัพยากรดินและน้ำ การวิจัยรายสินค้าส่วนใหญ่เป็นการศึกษาการผลิตการเกษตรในเชิงเดี่ยว ทำให้องค์ความรู้ที่จะนำไปถ่ายทอดการผลิตแบบองค์รวมมีไม่มากเท่าที่ควร และกรอบงบประมาณส่วนใหญ่เป็นการวิจัยของหน่วยงานภาครัฐ ทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมจากเครือข่ายเกษตรกรมีน้อย และมีผลต่อการนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๓.๒ สรุปรอบงบประมาณด้านการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ รวมทั้งสิ้น ๒๐,๗๑๘.๐๙ ล้านบาท (ไม่สามารถแยกเฉพาะกิจกรรมยั่งยืนได้) ซึ่งเป็นวงเงินงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ ยกเว้นสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) (องค์กรมหาชน)

๒.๔ การพิจารณาประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาประเด็นการขับเคลื่อนที่สำคัญที่ควรเร่งดำเนินการ เพื่อให้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนมีการขยายผลมากขึ้น ตามผลการพิจารณาที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนเสนอ และได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนสู่การปฏิบัติ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ กันยายน ๒๕๕๘ ณ โรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์ จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อผลักดันประเด็นขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป โดยนำประเด็นขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนที่คณะกรรมการฯ ได้พิจารณามาระดมความคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์ ทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และเกษตรกร ซึ่งจะเกิดผลดีต่อทั้งเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม รวม ๗ ประเด็น ประกอบด้วย

๒.๔.๑ การใช้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน

- ๑) การทบทวนเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และวิธีดำเนินโครงการศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน โดย (๑) ศึกษาและผลักดันการปรับระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีความเหมาะสม (๒) จัดกลุ่มศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านทั้งหมดตามองค์ความรู้และความชำนาญ เพื่อประโยชน์ในการต่อยอดองค์ความรู้ และจัดทำนโยบายในการแก้ไขปัญหา (๓) ยกย่องเชิดชูเกียรติปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อสร้างคุณค่าในการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืนที่มีประโยชน์ต่อประเทศ และ (๔) เปิดโอกาสให้เครือข่ายศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำงาน ผ่านกลไกของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการที่มีอยู่ รวมทั้งการทบทวนยุทธศาสตร์เป้าหมาย กระบวนการดำเนินโครงการผ่านศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านเพื่อลดข้อจำกัด และการมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- ๒) การสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดย (๑) จัดเวทีและสร้างเครือข่ายศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน (๒) เสริมสร้างองค์ความรู้ที่ทันสมัยให้กับศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน (๓) รวบรวมองค์ความรู้ของศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านให้เป็นระบบ โดยเฉพาะข้อมูลองค์ความรู้และภูมิปัญญา และ (๔) สนับสนุนปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน
- ๓) การเสริมสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานผ่านศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน โดย (๑) การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านแต่ละรุ่น และระหว่างหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเชื่อมโยงกับภาคเอกชน และ (๒) การปรับปรุงกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

ให้มีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและประสาน การดำเนินงาน และการบูรณาการร่วมกัน โดยยึดพื้นที่และเกษตรกรเป็น เป้าหมายหลักร่วมกัน

๒.๔.๒ การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนด้านการวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรม

- ๑) การพัฒนานักปรับปรุงพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์โดยชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดการทำงานระหว่างภาคราชการกับเกษตรกรรายย่อยและ ภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสนับสนุนด้านวิชาการ การจัดเก็บข้อมูล การควบคุมมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ และการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์
- ๒) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการน้ำอย่างยั่งยืนในไร่นาระดับชุมชน เพื่อรับมือ กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นนวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับการปรับปรุง พันธุ์ และการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง
- ๓) การพัฒนานวัตกรรมด้านการอบรมพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาหลักสูตร ในมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างบัณฑิตรุ่นใหม่ที่จะเข้าไปสร้างสรรค์เศรษฐกิจใน ชุมชนในเรื่องเกษตรอินทรีย์
- ๔) การพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพลังงานทดแทนในไร่นา ที่จะนำมาใช้ใน เครื่องสูบน้ำ และเครื่องไถ เช่น พลังงานลม พลังงานแสงต่างๆ ตลอดจน การพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลทดแทนแรงงานที่เหมาะสมกับแต่ละ พื้นที่/ชุมชน โดยเฉพาะเครื่องจักรกลขนาดเล็ก รวมทั้งการสนับสนุนการทำวิจัย และพัฒนา ที่ผสมผสานองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ร่วมกับนวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การทำนาแบบโยนกกล้า การปลูกข้าว การพัฒนาพันธุ์ข้าวใหม่
- ๕) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การทำข้าวพอง แคลชูลดน้ำมันรำข้าวจากพืช ยาฆ่าหญ้าอินทรีย์ เป็นต้น และควรเพิ่มงานวิจัย และพัฒนา เชิงสังคม เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิตของเกษตรกร (สุขภาพ ความ อบอุ่นของครอบครัว ความสุข) และเชิงเศรษฐกิจ เช่น การเพิ่มขึ้นของรายได้ การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การลดลงของหนี้สิน เป็นต้น ตลอดจนสนับสนุน การพัฒนานวัตกรรมในการตรวจสอบรับรองมาตรฐานของสินค้าเกษตร นอกจากนี้ ควรเพิ่มงานวิจัยที่ส่งเสริมการทำเกษตร แบบลด ละ เลี่ยงสารเคมี ซึ่งเป็นการทำการเกษตรส่วนใหญ่ในปัจจุบัน
- ๖) งานวิจัยด้านกฎระเบียบ กฎหมาย ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเกษตรยั่งยืน เช่น การขึ้นทะเบียนปุ๋ยอินทรีย์และจุลินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจน การเก็บภาษี สารเคมี และมีการทำวิจัยและพัฒนาควมยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง ตลอดจนให้ เกษตรกร นักวิจัย/ศูนย์วิจัยท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยและพัฒนา ตั้งแต่การวิเคราะห์ ออกแบบ และดำเนินการวิจัย ร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยผ่าน การสนับสนุนที่จำเป็นในการทำวิจัย (Coaching) เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการ ในระดับท้องถิ่น และเกิดการต่อยอดของการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

- ๗) การสนับสนุนทุนวิจัยและพัฒนา ควรเปิดโอกาสให้นักวิชาการอิสระ ประชาชนชาวบ้านสามารถขอทุนได้ และควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง (ไม่ใช่ปีต่อปี) เช่น ประมาณ ๓-๕ ปี เพื่อให้ได้งานที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น และควรเพิ่มช่องทางในการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ต่อยอดในระดับพื้นที่ รวมทั้งจัดการ/รวบรวมฐานข้อมูล ให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ง่าย ตลอดจนการสนับสนุนให้ความรู้ในการจดสิทธิบัตรของเกษตรกร

๒.๔.๓ การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนด้านการตลาด

- ๑) การสนับสนุนด้านการตลาด โดย (๑) สนับสนุนให้มีตลาดชุมชน ตลาดท้องถิ่น และตลาดนัดในการขายผลิตภัณฑ์อินทรีย์ (๒) ส่งเสริมการขายสินค้าอินทรีย์ ผ่าน Social Media การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนสินค้า การสนับสนุนตลาดส่งตรง (CSA) และตลาดในหน่วยงานสถาบันต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐ โดยเปิดพื้นที่การขายผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ในหน่วยงาน (๓) การจัดการด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ โดยให้มีการเชื่อมโยงผู้ประกอบการ ตลอดห่วงโซ่อุปทาน และสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการทางสังคมมากขึ้น และ (๔) สร้างการรับรู้ในด้านการประชาสัมพันธ์ สื่อสารให้ผู้บริโภคเข้าใจความหมายของการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย และไฮโดรโปนิกส์ ให้เห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจน
- ๒) การกระจายสินค้า ควรมีแหล่งกระจายสินค้าผลผลิตเกษตรอินทรีย์ ทั้งในรูปแบบตลาดกลาง คลังสินค้ากลางในระดับภูมิภาค รวมทั้งสหกรณ์ ตลอดจนควรมีการลงทุนด้านโลจิสติกส์ในการเก็บรักษามลิตภัณฑ์ เช่น ห้องเย็น และระบบขนส่งที่มีต้นทุนในการขนส่งที่ต่ำ เนื่องจากการขนส่งเป็นต้นทุนที่สูงมากในปัจจุบัน เป็นต้น
- ๓) การสนับสนุนจากภาครัฐ โดย (๑) การนำการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมาสนับสนุนเกษตรอินทรีย์ เช่น อาหารที่ใช้ในโรงพยาบาล ศูนย์เด็กเล็ก และหน่วยทหาร รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ เป็นต้น (๒) การใช้มาตรการทางภาษี เช่น การลดภาษีให้กับร้านค้าและร้านอาหารที่ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ และลดภาษีสำหรับสหกรณ์ที่ดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าอินทรีย์ และมีมาตรการในการส่งเสริมการลงทุนเหมือน BOI ให้กับธุรกิจและวิสาหกิจ และ (๓) การบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงพาณิชย์ ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนทางการตลาด ตลอดจนควรเชื่อมโยงกับงานวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม ทั้งการผลิต การแปรรูป และการตลาด

๒.๔.๔ การพัฒนาระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS)

- ๑) ควรให้การสนับสนุนการจัดทำระบบ PGS ในวงกว้าง เนื่องจากเป็นระบบที่ใช้การตรวจรับรองโดยกลุ่มผู้ผลิต ผู้บริโภค และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ที่ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ ความไว้วางใจ และการแลกเปลี่ยนความรู้โดยรูปแบบการเป็นเครือข่าย (Social Networking) ที่มีการกำหนด

มาตรฐานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในการรับรองมาตรฐานในระดับท้องถิ่น และระดับภายในประเทศ ตลอดจนต่อยอดยกระดับไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และมาตรฐานเพื่อการส่งออกได้

- ๒) บทบาทของรัฐและหน่วยงานต่างๆ หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่สนับสนุนและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของระบบ PGS เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรและผู้บริโภค สถาบันพัฒนาเกษตรกรมียั่งยืนที่จะถูกจัดตั้งขึ้น จะทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มูลนิธิและเครือข่ายเกษตรกรมียั่งยืนมีบทบาทหลักในการเผยแพร่และขยายการใช้ประโยชน์จาก PGS

๒.๔.๕ การสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว (Green Credit)

- ๑) การประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดย ธ.ก.ส. ควรมีประชาสัมพันธ์ในวงกว้างและมากกว่าระบบปกติที่ ธ.ก.ส. ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้ระบบ Social Media เพื่อให้มีการกระตุ้นการใช้สินเชื่อ Green Credit เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเกษตรกร ทั้งนี้ อาจใช้รูปแบบการลงทะเบียนกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์
- ๒) อัตราดอกเบี้ย ควรลดอัตราดอกเบี้ยที่ ธ.ก.ส. เรียกเก็บแก่เกษตรกรให้ต่ำกว่าร้อยละ ๗ ซึ่งอาจจะเป็นร้อยละ ๔ โดยให้รัฐบาลให้การอุดหนุนอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๓ หรือไม่ต้องคิดดอกเบี้ย และเป้าหมายการให้สินเชื่อควรให้สอดคล้องกับการทำเกษตรกรรมยั่งยืนระดับชาติ ซึ่งอาจจะมากกว่า ๕ แสนไร่
- ๓) คุณสมบัติผู้กู้ นอกจากเป็นผู้ที่ทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งได้รับมาตรฐานรับรองจากสถาบันหรือหน่วยงานต่างๆ แล้ว ควรให้ผู้กู้ที่ทำเกษตรอินทรีย์ที่มีมาตรฐานการรับรองตนเอง (Self Claim) สามารถกู้ได้และได้รับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อสีเขียวด้วยเช่นกัน ตลอดจนธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วย เช่น ธุรกิจปุ๋ยอินทรีย์ การแปรรูป วิสาหกิจเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น ทั้งนี้ การให้สินเชื่อจะต้องดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาความรู้และนวัตกรรม ทั้งการผลิต การแปรรูป และการตลาด
- ๔) สนับสนุนการระดมเงินฝาก ควรระดมเงินฝากจากผู้ประกอบการ เพื่อนำมาจัดสรรสินเชื่อในโครงการ Green Credit เพิ่มเติม

๒.๔.๖ การพัฒนาระบบการศึกษาเกษตรกรรมยั่งยืน

- ๑) การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงภายในสถาบันการศึกษา โดย (๑) ให้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้สถาบันการศึกษามีการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตร และเปิดสอนหลักสูตรด้านเกษตรกรรมยั่งยืน/เกษตรอินทรีย์ครบวงจร และ (๒) การจัดตั้งเครือข่ายสถาบันการศึกษาด้านเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นเวทีปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

- ๒) การกำหนดสัดส่วนงบประมาณด้านเกษตรกรรมยั่งยืนในสถาบันการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายและมาตรการทางการเงินแก่สถาบันการศึกษา ให้กำหนดสัดส่วนการใช้จ่ายงบประมาณด้านเกษตรกรรมยั่งยืนให้มากขึ้น เช่น ลดงบวิจัยพัฒนาด้านเกษตรเคมี แต่เพิ่มงบวิจัยพัฒนาเพื่อเกษตรกรรมยั่งยืน นอกจากนี้ ควรพัฒนาศักยภาพ/สมรรถภาพบุคลากรด้านเกษตรกรรมยั่งยืน โดยเฉพาะการฝึกอบรม ศึกษาดูงานของครู อาจารย์ผู้สอนด้านเกษตรกรรมยั่งยืน
- ๓) การปรับระบบการศึกษา/หลักสูตร ควรเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันการศึกษาให้ มีกระบวนการเรียนการสอน ร่วมกับเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน และปลูกฝัง การเรียนการสอนเกษตรกรรมยั่งยืน ตั้งแต่ประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา รวมทั้ง ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาที่ต้องมีการฝึกอบรมจาก ศูนย์ปราชญ์ฯ เพื่อเน้นการปฏิบัติจริง
- ๔) การสร้างบัณฑิตเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เพิ่มมากขึ้น โดย (๑) ประชาสัมพันธ์ และ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญ คุณค่า และการยอมรับของการประกอบ อาชีพเกษตรกรรม (๒) ให้มีความสำคัญกับครูแนะแนวในการศึกษาต่อใน ด้านเกษตร และ (๓) สนับสนุนมาตรการจูงใจให้หันมาประกอบอาชีพ เกษตรกรรมยั่งยืนมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการตลาด เช่น โครงการ ๑ จังหวัด ๑ ชุมชนร้านค้า รวมถึงการพัฒนาการผลิตเข้าสู่มาตรฐาน และการสร้าง ภาพลักษณ์สินค้าเกษตร
- ๕) การเชื่อมโยงการฝึกอบรมต่อยอด (หลังจากจบการศึกษา) ผ่านศูนย์เครือข่าย ปราชญ์ชาวบ้าน เนื่องจากเป็นกลไกการพัฒนาบุคลากรให้เข้าสู่ระบบ เกษตรกรรมยั่งยืนได้อย่างรวดเร็ว

๒.๔.๗ การผลักดันองค์กรขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการตั้งองค์กรอิสระด้านเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อให้เป็นหน่วยงานขนาดเล็กที่มี ประสิทธิภาพ และมีความคล่องตัวในการบูรณาการและเชื่อมโยงกับภาครัฐ เอกชน และองค์กรทางสังคม โดยให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาการจัดตั้งกองทุน ซึ่งอาจจะ มาจากการเก็บภาษีสารเคมี ทั้งนี้ ควรเพิ่มเติมบทบาทในการติดตามเป้าหมายและ แผนงานที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

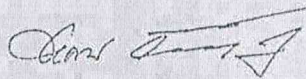
(รายละเอียดตามเอกสารแนบ)

๓. ข้อเสนอการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการฯ ได้ประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การขับเคลื่อน เกษตรกรรมยั่งยืนสู่การปฏิบัติแล้ว นำมาปรับปรุงประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน โดยมี ข้อเสนอที่สำคัญ สรุปได้ ดังนี้

- ๓.๑ มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับข้อเสนอในประเด็นการใช้ศูนย์เครือข่าย
ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน การพัฒนาระบบการรับรองแบบมี
ส่วนร่วม และการผลักดันองค์กรขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน ตามข้อ ๒.๔.๑ ข้อ ๒.๔.๔
และข้อ ๒.๔.๗ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป
- ๓.๒ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น รับข้อเสนอ
การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนด้านการวิจัยพัฒนาและสร้างนวัตกรรม ตามข้อ ๒.๔.๒
เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป
- ๓.๓ มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวง
สาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับข้อเสนอเรื่อง
การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนด้านการตลาด ตามข้อ ๒.๔.๓ พิจารณาดำเนินการต่อไป
- ๓.๔ มอบหมายให้กระทรวงการคลัง และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับข้อเสนอเรื่อง
การสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว ตามข้อ ๒.๔.๕ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป
- ๓.๕ มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น
รับข้อเสนอเรื่องการพัฒนาระบบการศึกษาเกษตรกรรมยั่งยืน ตามข้อ ๒.๔.๖ เพื่อพิจารณา
ดำเนินการต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบ
เกษตรกรรมยั่งยืน ตามข้อ ๒ และพิจารณาให้ความเห็นชอบประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนและ
มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อไป ตามข้อ ๓ จะเป็นพระคุณยิ่ง

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

พลเอก

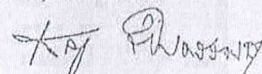
(ชรัสสุภัทท์/จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

๓.๓.๕๕

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการ SME ไทย ปี ๒๕๖๓

(นางสาวเรณู ตั้งคจิวงกูร)

รอง ลธ.ม.

รท.ลธ.น.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
พ.ศ. ๒๕๕๔

เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนที่รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นแผนพัฒนาภาคเกษตรที่สำคัญ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ เป็นต้นมา ให้สามารถพัฒนาต่อไปอย่างเป็นระบบ มีการประสานการดำเนินงานและการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน เพื่อประโยชน์ในการขยายผลการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้เป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การสร้างสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศของประเทศ รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้บริโภคให้ดีขึ้นจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และสามารถพึ่งตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำสวน ทำไร่ ทำนาเกลือ เลี้ยงสัตว์ ประมง หรือเกษตรกรรมอื่นตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนกำหนด

“ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน” หมายความว่า ระบบการเกษตรที่ครอบคลุมถึงวิถีชีวิตเกษตรกร กระบวนการผลิต และการจัดการทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ ซึ่งนำไปสู่การพึ่งตนเองและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้บริโภค

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนประกาศกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ข้อ ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เรียกโดยย่อว่า “กกย.” ประกอบด้วย

- (๑) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นกรรมการ
- (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินแปดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาหรือทำการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- (๔) รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ
- (๕) ผู้อำนวยการสำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- ข้อ ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้
- ข้อ ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
- (๑) ตาย
 - (๒) ลาออก
 - (๓) นายกรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
 - (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
 - (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- ข้อ ๘ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่
- ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระและยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น มีวาระอยู่ในตำแหน่งเท่ากับเวลาที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ตนแทน

ข้อ ๙ ให้ กกย. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนโดยการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่าง ๆ มาบูรณาการ ผสมผสาน หรือเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๓) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการศึกษา วิจัย และการนำแนวคิดการพัฒนาไปพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ชุมชน เครือข่ายเกษตรกร ภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษา

(๔) ส่งเสริมการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้กับเกษตรกร ชุมชน เครือข่ายเกษตรกร และบุคคลที่สนใจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และร่วมกันพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

(๕) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะรัฐมนตรี ทุกสามเดือน

(๖) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่ กกย. มอบหมาย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ให้นำบทบัญญัติหมวด ๕ คณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับกับการประชุมของ กกย. คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน ที่ กกย. แต่งตั้ง โดยอนุโลม

หมวด ๒

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ข้อ ๑๑ ให้สำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กกย. และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร ชุมชน เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันการศึกษา ในการรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ กกย.

(๒) จัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร ชุมชน เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันการศึกษา และนำข้อเสนอแนะมาประกอบการจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

(๓) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของ กกย. รวมทั้งรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขเสนอต่อ กกย.

(๔) เสนอแนะแนวทางดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามอำนาจหน้าที่ของ กกย.

(๕) รับผิดชอบงานธุรการของ กกย. คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน รวมทั้งปฏิบัติการอื่นตามที่ กกย. มอบหมาย

ข้อ ๑๒ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของ กกย. และสำนักงาน เบี้ยประชุม ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นของ กกย. ให้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำคำขอวงงบประมาณรายจ่ายสำหรับการสนับสนุนการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของ กกย. และของสำนักงาน

หมวด ๓

การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ส่วนที่ ๑

การจัดทำแผนและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

ข้อ ๑๔ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนแล้ว ให้ กกย. กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว

ส่วนที่ ๒

การบริหารแผน

ข้อ ๑๕ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดให้มีแผนงานในหน่วยงานของตนที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานที่ กกย. กำหนดตามข้อ ๑๔

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามวรรคหนึ่ง ให้ประสานงานกับสำนักงานเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว หรือนำเสนอต่อ กกย. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ส่วนที่ ๓
การควบคุมแผน

ข้อ ๑๖ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำแผนงานตามข้อ ๑๕ ดำเนินการให้งานในหน่วยงานของตนเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการควบคุม ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงาน รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขต่อสำนักงาน

ข้อ ๑๗ ให้สำนักงานติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานที่ กกย. กำหนดตามข้อ ๑๔ รวมทั้งวิเคราะห์ ประเมินผล และเสนอแนะต่อ กกย.

หมวด ๔

หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือและสนับสนุนในการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว และในการจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งให้จัดส่งข้อมูลและผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องต่อสำนักงาน

ข้อ ๑๙ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติของ กกย.

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมติของ กกย. ให้เสนอ กกย. เพื่อวินิจฉัย คำวินิจฉัยของ กกย. ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน นายกรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐไปช่วยปฏิบัติงานให้กับสำนักงาน โดยจะให้ไปปฏิบัติงานเต็มเวลา หรือบางเวลาก็ได้ และถือว่าการไปช่วยปฏิบัติงานนั้นเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

- ◆ คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๖๑/๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙
- ◆ คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๘๗๑/๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน เพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๒๑ / ๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน

ด้วยนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้ให้ความเห็นชอบประเด็นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ ที่เสนอโดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งมีประเด็นที่มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน ๓ ประเด็น ได้แก่ (๑) การใช้ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านเป็นกลไกการขับเคลื่อนเกษตรกรรม (๒) การพัฒนาระบบการรับรองเกษตรกรรมยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม (PGS) และ (๓) การผลักดันองค์กรขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน มีประสิทธิภาพ และบริหารจัดการแบบบูรณาการที่ไม่เกิดความซ้ำซ้อน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

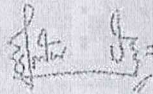
๑. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๔. อธิบดีกรมการข้าว หรือผู้แทน	กรรมการ
๕. อธิบดีกรมชลประทาน หรือผู้แทน	กรรมการ
๖. อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
๗. อธิบดีกรมประมง หรือผู้แทน	กรรมการ
๘. อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้แทน	กรรมการ
๙. อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๐. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๑. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๓. อธิบดีกรมหม่อนไหม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๔. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๕. เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๖. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือผู้แทน	กรรมการ

๑๗. ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน กรมการและ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลขานุการ
๑๘. หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน กรมการและ
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- ๑) พิจารณากำหนดแนวทางการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืนในภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เกิดการบูรณาการทำงานที่เป็นทิศทางเดียวกัน และมีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล
- ๒) สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนงานเกษตรกรรมยั่งยืนที่บูรณาการทุกภาคส่วนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม
- ๓) ติดตามการดำเนินงานและปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และพิจารณหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข
- ๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานหรือบุคคลต่างๆ เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร
- ๕) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(สำเนา)

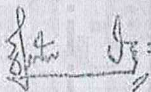
คำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๗๗๑ / ๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน เพิ่มเติม

ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๖๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙
ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ไปแล้ว นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้ง ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายรัตนะ สวามีชัย) เป็นกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๖๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เพิ่มเติม โดยให้กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติม มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๖๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ทุกประการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

26 ต.ค. ๕๙

(นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ok
รับ
รับ
รับ
รับ
รับ
รับ